UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De Eucharistie Sacrame[n]to

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Visual Library

recto ſunt corde. Apparet autē hmōi bo/
nitas euidenter in bñficiis creatiōis: gu/
bernatiōis: ⁊ redēptiōis. Jō cū admira/
tiōe dicebat iob. Job. vii. Quid ē homo
qꝛ magnificas eum: aut qd apponis erga
eū cor tuū. Caue itaqꝫ homo ne ſis ingra
tus. Ex dictis ptꝫ ꝙ vtilis ſit triū predi/
ctorum attributoꝝ contēplatiō q̄ ingerit
dei timorem: peccati rubor ē: ⁊ dei amorē.
Hec eñ tria a pctō retrahunt ⁊ ad bonū
inducūt: ſicqꝫ animā i puritate cuſtodiūt
Vñ de timore dr̄ Eccl. j. Timor dñi ex/
pellit pctm̄. Nā q̄ ſine timore eſt: nō pote/
rit iuſtificari. De pudore aūt ſeu verecun
dia dicit Ambro. lib. j. de officiis. Verec/
cūdia iacit ꝑma tēperantie fūdamēta: in/
q̄ntū ſcꝫ incutit horrorē turpitudis. Cō/
tra impudentē ꝓo dr̄ Hiere. iii. Frōs mu/
lieris meretricꝫ facta eſt tibi: noluiſti eru
beſcere. De amore ꝓo dei dicit Grego.
Amor dī nūqꝫ eſt ocioſus: operat̄ eñ ma
gna ſi eſt ⁊c̄. Nec ſufficeret timor ⁊ pudor
ad mala fugiēda ⁊ bona faciēda niſi adeſ
ſet ⁊ amor. ¶ Exēplū. ii. Machab. ix. de
antiocho qui ex timore quidem ⁊ pudore
penitebat ſed nō ex amore ſiue charitate.
Vide ibi. Augꝰ. Vbi nō eſt charitas qd
eſt quod poſſit prodeſſe.

T Ertius articulꝰ. Audiſtis de trini/
tate pfectionū dinarū dinis pſonis
appꝛiataꝝ cuiꝰ ꝯſideratio oñdit ꝙ ſit fi
deliter deo ſeruiendū timēdo ſcꝫ ſuā potē
tiam: erubeſcendo eiꝰ ſapientiā: ⁊ amādo
bonitatē ſuam. Si eñ vt habet̄ xiii. q. v.
Si apud. Regibꝰ debetur fidelitas: ei q̄
rex regū eſt: maxime eſt fidelitas ſeruan/
da: alias nō eſt ad illa celoꝝ ꝑmia pertin/
gere. Nam vt dicit lex. C. de ſtatuis ⁊ ima
ginibꝰ. l. Et virtutū ꝑmia. Bene meren/
tibꝰ virtutū premia cōcedi oportet, ſ. ⁊ nō
aliis. Audite. Si rex mandaret Quicūqꝫ
mihi fidelis erit: magna ſibi dabit̄ mer/
ces: infidelem autē morte puniā. Et rex il
le adeo potēs eſt ꝙ nemo ſibi pōt reſiſte/
re: ſic ſemꝑ pſens et clare videns: ꝙ nihil
quod fecerit pōt eū latere: ſic pius ⁊ bonꝰ
ꝙ nemo ſibi fidelis pt̄ d̄ eo diffiderē. Nō/
ne libenter ⁊ iocundo aīo fideliter ei ſer
uiret. Expone ⁊ applica notādo illud qd
dicturus eſt dñs ſeruo fideli: vt habetur.
Matth. xxv. Serue bone ⁊ fidel' ⁊c̄. in/
tra in gaudiū dñi tui.

¶ Pro feſto Euchariſtie.
¶ Sermo primus.

Q Vi mādu
cat hūc panem viuet in
eternū. Jo. vj. Ego ſum
via: veritas ⁊ vita. Jo. xiiii. Multū deſi/
derabilis eſt panis iſte qui eſt: via veritas
⁊ vita: ſcꝫ eterna. Bern. ſermo. de aſcen/
ſiōe. Via in exemplo: veritas in ꝑmiſſo:
vita in premio. Verba eñ vite eterne hꝫ
Augꝰ. Ambulare vis: ego ſum via. Falli
nō vis: ego ſum veritas. Mori non vis:
ego ſum vita. Ptꝫ ḡ ꝙ nihil eſt hoc pa/
ne deſiderabilius.

¶ Qui manducat ⁊c̄.

P Rimus articul'. An oīs manducās
hūc panē in ſacramēto altaris habe/
at vitā ſpūalē: Q, ſic. qꝛ ipſe chr̄s eſt vi/
ta nr̄a. ¶ Cōtra. j. Coꝛ. xj. Qui mandu/
cat ⁊ bibit indigne: iudiciū ſibi māducat
⁊ bibit. ¶ Rñſio ſm theologos in. iiii. ſen
tentiaꝝ. Triplex eſt modus māducandi
corpꝰ chr̄i. Primꝰ ē ſacramētal' tm̄ Hoc
mō recipiūt pctōres i charitate ñ exñtes.
Et hi nō vitā ſꝫ mortē accipiūt. Scd̄s eſt
ſpūalis tm̄. Hoc mō māducāt oēs iuſti:
deuotionē ad hoc ſacramētū hñtes ⁊ ad
chr̄i paſſionē in eo mēoratā ꝯuis actu hꝫ
ſacramētū nō recipiāt. Aug. lib. de reme.
pnie. Et hētur de ꝯſecra. diſ. ii. Crede et
manducaſti. Sicut aūt dic Boñ. in. iiii.
Manducare/hoc ſacramētū ſpūalit̄ ē co/
gitare ⁊ refici circa chr̄i paſſionē q̄ fuit in
corporis eiꝰ multiplici afflictiōe ⁊ ſangui
nis effuſiōe. Jn q̄ manifeſtatur immenſa
dei charitas. Et in hoc aīa pfecte reficit̄
⁊ delectat̄. Tertiꝰ aūt modꝰ eſt ſacramē
talis ⁊ ſpūalis ſimul. Et iſte ceteris pari
bus perfectior eſt. ¶ Pro fūdamēto. Ali
qua ſunt de ſe bona q̄ tñ ex vicio ſumentꝫ
nocent. Patꝫ ſm phyſicos de vino reſpe
ctu febricitantis Vñ dicit Señ. ad Lu.
Multa bona vicio nr̄o nobis nocent. Jō
etiam dicit Ouidiꝰ de remedio. Tēpori/
bus medicina valet: data tp̄e pſunt: ⁊ da
ta nō apto tp̄e vina nocent. Cū ḡ q̄ritur
An oīs manducās ⁊c̄. Dic rñ. vt ſ. Et q̄
cōclude ꝙ nō ꝯfert̄ vita ꝑ hoc ſacramen/

tũ niſi ſpũalr̃ mãducet: nec ſufficit ſola ſa/
cramẽtalis receptio. Audite o miſeri pec/
catores q̃ ꝑ fidẽ charitate firmatã chriſto
incorporati nõ eſtis. Certe in aĩa mortui
eſtis. O luxurioſi: vſurarij. ⁊c. Audite au
guſtinũ dicentẽ. Ue miſere aĩe q̃ chr̃m nõ
q̃rit nec amat: arida manet ⁊ miſera: ꝑdit
qḋ viuit q̃ deũ nõ diligit. Quia vicꝫ nihil
valet vita naturalis ſine vita ſpũali. Ma
gna eſt ergo differentia in mãducãtib⁹ chr̃m
Iuſti em̃ nedũ ſacramẽtũ ſꝫ etiã ſpũalez
ſacramẽti percipiũt effectũ. Exñtes vero
in pctõ ſolũ ſacramẽtũ recipiũt nõ ad vitã
ſꝫ ad mortẽ. ¶ Figura. Nũeri. xvj. De di
uerſitate mãducãtiũ mãna i deſerto. Qui
dam eñ fastidientes murmurabãt di.
Aĩa nr̃a arida ē: nihil aliḋ reſpiciũt ocu
li nr̃i niſi man. Talibꝫ igitur nihil ſapie/
bat mãna. Iḋ deſiderabãt carnes q̃bꝫ ſum
ptis mortui ſũt in deſerto. Spũaliter vi/
ri carnales nõ ꝑcipiunt hui⁹ ſacramenti
dulcedinẽ: nec recipiũt eius effectũ. So/
la enim carnalia q̃runt quib⁹ ſumptis et
deguſtatis ex dei ꝑmiſſione diuina iuſti/
cia tradit eos in mortem eternam. Rom̃.
viij. Si ſm̃ carnem vixeritis moriemini
ſi autẽ ſpũ facta carnis mortificaueritis:
viuetis.

SEcũd⁹ ar. Cũ oĩ deuotiõe celebran
da ē eucharistie feſtiuitas quã q̃ mã
ducãt viuẽt in eternũ. Et p̃cipue ꝓpt̃ tria.
¶ Primo ꝓpt̃ rei adorate p̃ñtiam.
¶ Scḋo ꝓpt̃ eius p̃cellentiã.
¶ Tertio ꝓpt̃ adoratiõis efficaciã.
Primo igit̃ ⁊c. qḋ em̃ adoram⁹ in iſto fe/
ſta nob̃ realiter adeſt ſcꝫ verũ chr̃i corpus
Notãda ē ãt t̃plex chr̃i p̃ñtia. ſ. ꝑ diuitatꝫ
eſſentiã in oibꝫ. In iuſtis ꝟo ſolis per grãꝫ
Greg. ſup cañ. De⁹ eſt cõi mõ in oibꝫ re/
bus p̃ñtia potẽtia ⁊ ſubſtãtia: tñ famili/
riori mõ dr̃ eẽ in aliq̃bꝫ per grãm. Eſt ãt
et alia p̃ñtia ꝑ corꝑalẽ aſſiſtentiã: vicꝫ in
hoc ſacramẽto. pš. Dñs ꝟtutũ nobiſcum
¶ Scḋo ꝓpt̃ rei adorate p̃cellentiam: qm̃
ipe eſt rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. Apoc. xix.
Nedum inq̃ntũ de⁹ ſꝫ etiã inq̃ntũ homo
Eſt autẽ in chr̃i hũanitate triplex p̃cellẽ/
tia. ſ. ſanctificatiõis gratioſe. Ipſe em̃ eſt
ſanctus ſctõꝝ. Dañ. ix. Exercitatiõis vir
tuoſe in bonis operibꝫ ⁊ paſſionibus. Et
coniunctiõis glioſe. ſ. cum diuinitate rõne
cuius adorari debet adoratiõe latrie. pš.
Adorate ſcabellũ pedũ eius qm̃ ſctm̃ eſt.
Hũanitas quippe chr̃i eſt quaſi ſcabellũ
diuinitatis. ¶ Tertio ꝓpter adorationis
efficaciã. Talis enim adoratio eſt magne
efficacie in merito. Iuxta illud. j. Regũ.
ij. Qui me honorificauerit glificabo euꝫ.
Et ſicut dicit Aug⁹. Hec adoratio preci/
pue ꝯſiſtit in actu fidei ſpei ⁊ charitatis.
In q̃ etiã cõſiſtit vita aĩe. Iḋ per hãc ad/
oratiõnẽ hr̃ vita ſpũalis. Et illa adoratõ
eſt ſpũalis corporis chr̃i mãducatio. Exẽ
plũ hui⁹ habem⁹ in aplis q̃ tantã fidem
ſpem ⁊ charitatẽ habebãt cum p̃dicaſſet
chr̃s de hoc ſacramẽto. Ut hr̃. Io. vj. et
multi ex diſcipulis ei⁹ abirent di. Durus
eſt hic ſermo: tandẽ di. aplis. Nunquid ⁊
vos vultis abire? Et rñdens Petr⁹ ꝓ ſe
⁊ ꝓ alijs di. Dñe: ad quẽ ibimus? Uerba
vite eterne habes. q. d. Sacramentũ hoc
de q̃ loq̃ris ducit ad vitã eternã. Chryſo.
Ipa vita eterna tu es: et non das in car
ne ⁊ ſanguine tuo niſi quod es.

TErtius articul⁹. Auḋ. ⁊c. Sed nota
te qm̃ non placet adoratio aut obla/
tio niſi placeat pſona offerẽs. Uñ de peñ
diſ. v. c. ꝓmo. §. Semp offerat. Et xiiij. q.
v. Scriptũ. Abel placuit deo ⁊ ei⁹ obla/
tio. Non poſſumus autẽ chriſto placere:
niſi ſibi configuremur per fidem ⁊ chari/
tatem: q2 vt dicitur Inſti. de re militari.
Milites debent habere ſtigma ſui princi
pis. Cauete ergo: ne corã chriſto ꝯpareat/
tis cũ ſigno diaboli. Nam ſi veniret rex et
omnes irent obuiã ei: ⁊ vnus portaret ſi/
gnum aduerſarij: licet clamaret viuat rex
cenſeret ꝓditor. ¶ Expone ⁊ applica no/
tando: ꝙ ſignũ aduerſarij chr̃i. i. diaboli
eſt peccatum quod abominabile eſt deo.
Sap. xiiij. Odio eſt deo impius ⁊ impie
tas eius.

¶ Sermo ſecundus.

QUi mandu
cat ⁊c. Caro mea vere eſt ci/
bus et ſanguis meus vere ē
potus. Io. vj. Veriſſimus amicus nr̃ ē
dñs ieſus Nos enim ad proprios ſumpt⁹
ſuos ⁊ cõmodũ nr̃m dilexit. Nam pro no
bis mori voluit. Et inſuper corpus ⁊ ſan/
guinem in cibuꝫ dedit. Unde dicit Caro

mea ꝛc. Cōtēplare bñ quō nobis ꝑmo dedit qḋ ſum⁹ in oꝑe creationis. Scḋo dedit q̄cquid fecit in oꝑe gubernatiōis. Tertio dedit ſeipm̄ in oꝑe reꝑatiōis. De ꝑmo .j. Cor.iiij. Quid habes qḋ nō accepiſti. De ſcḋo Pſ. Oīa ſubiecisti ſub pedibus eius.ſ. hoīes: oues: ꝛ bo.v. ꝛc̄ Angelos ēt dedit nobis in cuſtodiā nr̄am. Pſ. Angel' ſuis de⁹ mādauit de te vt cu. te in oib⁹ vi. tu. De tertio Jo.iij. Sic de⁹ dilexit mū. vt fi.ſu. vni.da. Et Eſa.liij. Tradidit in mortē aīam ſuā. ¶ Tres ꝛc̄.

PRim⁹ artic̄. An debuerit hoc ſacr̄m inſtitui ſub duplici ſpecie: Q; ſ. Jn ſacris nihil debet eſſe ſuꝑfluū: ſed in vna ſpecieꝝ eſt tot⁹ chr̄s: ḡ alia ſuꝑfluit. Cōtra eſt auctoritas chr̄i et eccl'ie. Rn̄dz Bonauen. in.iiij. Licz ſufficeret vna ſpēs q̄ntum ad ſacramēti efficaciā: nō tñ q̄ntū ad ſignificationē: q2 in neutra ſpecie ꝑ ſe ſignificaret ſufficient' res hui⁹ ſacr̄i: ſed in vtraq; ſimł'. Hic em̄ ſignificat' chr̄s vt cib⁹ ꝑfecte reficiēs māducantes deuote. Perfecta aūt refectio nō in pane tm̄: nec in vino tm̄: ſed in vtroq; ſimł' ꝯſiſtit. Jḋo ḋt Damaſce. Quia conſuetudo eſt hoīb⁹ comedere panē et bibere vinū: iō ꝯiugauit eis dn̄s diuinitatē ꝛ fecit ea corpus ꝛ ſanguinem ſuū vt ꝑ hec q̄ ſunt ſm naturā ꝯueta in quib⁹ vita ꝯſeruat': ad ea q̄ ſunt ſuꝑ naturā oīno trāſferamur. Hoc Bonaue.

¶ Pro fundō. Cōueniēter inſtituit dn̄s vt in ſacris ꝑ ſenſibilia ſignificarēt' nobis ſpiritualia. Nā vt ḋt Ariſto. vij. meta. Diſciplina fit in oībus ꝑ magis nobis nota: cuiuſmōi ſunt ſenſibilia. Principalis tamē cauſa eſt voluntas inſtituentꝭ. Jn cui⁹ ꝑſona dici pōt illud Juuenal'. Sic volo: ſic iubeo: ſit ꝓ rōne volūtas. Nec dubiū q̄n omnia ꝯuenient' velit. Cum ḡ q̄ritur An debuerit ꝛc̄. Dic rn̄ſionē vt ſuꝑ. ¶ Poſt reſponſionē autē dicas: ꝙ licz integritas h⁹ ſacramēti q̄ntum ad ſignificationē req̄rat vtrāq; ſpeciē. fit tñ ſeꝑatim ꝯſecratio corporis et ꝯſecratio ſanguinis ad ſignificādum ꝙ in chr̄i paſſione (cuius hoc ſacr̄m eſt memoriale) fuit ſanguis a corꝑe ſeꝑatus. Unde ſi tunc aliquis apl'oꝝ ꝯfeciſſet ſub ſpecie panis nō fuiſſet ſanguis q̄diu erat a corꝑe ſeꝑatus: nec tūc ſub ſpecie vini fuiſſet corpus. Sed nūc ſicut in ſua ſpecie conſiſtit tot⁹ in corpore ꝛ ſanguine: anima ꝛ deitate: ſic ꝛ totus eſt ſub vtraq; ſacramētali ſpecie: ꝛ ſub vtraq; ſpecie efficacia tota/licz nō ſignificatio plena. Jdeo totam efficaciā ſacramēti populus ſumit q̄ ſub ſpecie pāis tm̄ cōmunicat. Sacerdos aūt cui cōpetit hoc ſacramentū conficere et ꝑficere: nunq̄ debet celebrādo ſumere corpus ſine ſanguine. Unde dicit Gelaſius papa. Et habet' de ꝯſecra. diſt.ij. Diuiſio vnius eiuſdēq; myſterij ſine grandi ſacrilegio ꝓuenire nō pōt. Jn hac autē ſacramētali inſtitutōne oſtendit domin⁹ ſuā incōꝓhenſibilē potentiā in ipſa trāſſubſtantiatōe. De qua Auguſtin⁹: Diuine potentie equaliter oīa ſubiacēt. Jtez ſuam admirabilē beniuolentiā ſeu miſericordiā in tāliberali ſuijpſius datione. pſ. Quāmagna mł'titudo dulcedinis tue domine quā abſcondiſti timentib⁹ te.i. abſcondite tribuiſti timētibus te. O miſeri peccatores qui nō timetis offendere tam pium et tamliberalē. O ꝑiuri: blaſphemi auari ꝛc̄. Jtem oſtendit ſuam inexplicabilem ſapientiā in corꝑis ꝛ ſanguīs occultatione. quia licz corpus occultatur ſub ſpecie panis: ꝛ ſanguis ſub ſpecie vini: vt ſic modo quodā nō carnali ſed ſpirituali mā ducetur. Unde manducatio illa ſacramētalis dici etiam debet ſpiritualis: vt ſpirituale diſtinguit' contra carnale. Nō enīz in hoc ſacramento manducat' chriſtus corporaliter ſiue carnaliter/ ſed ſpiritualiter et inuiſibiliter. ¶ Figura.ij. Regū.xv. Dicit Dauid Abſcōdar in cāpeſtribus deſerti. Per campeſtria intellige ſpecies ſacramentales ſuas vires actiuas ꝛ paſſiuas retinentes ad modum campi que ſūt a ꝓprio ſubiecto deſerte ſiue derelicte. Pſ. Quāmagnificata ſunt oꝑa tua domine. omnia in ſapiētia feciſti.

SEcundus articulus. Circa panē euchariſtie tria ſunt cōtemplanda myſteria

¶ Primū eſt myſteriū adorande perfectionis

¶ Scḋz ē myſteriū mēorāde ꝑfiguratōis

¶ Tertiū ē myſteriū admirāde ꝑcatiōis

Primū igit' ꝛc̄. Eſt ei h̄ ſacr̄m digniſſimū atq; ꝑfectiſſimū. Cū enim alia ſacramenta verſent' circa corpus chriſti myſticū h̄ immediate ꝟſat' circa corp⁹ chr̄i: veꝝ cū alia

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fiūt tantū ſigna grē: h̄ vere in ſe continet
chr̄m auctorē grē: hic eſt igit̄ p̄cioſiſſim⁹
eccl'ie theſaur⁹ ipam eccliaȝ ineffabiliter
ditans atq; nobilitās. Precellētiſſima ita
q; hui⁹ ſacramēti ꝑfectio potiſſimū: ex eo
ꝓȝ ꝙ vere ⁊ realiter in eo ꝯtinet̄ verꝫ chriſti
corp⁹. Qđ ⁊ſi certiſſimū ſit ex fide: tñ ꝓ fi
deliū ꝯſolatiōe dupl'r declarabit̄: vicȝ per
auctoritatū certificationē ⁊ ꝑ rationū ap
probationem. Prima igit̄ via hui⁹ v̄itatꝫ
declaratiua ē ꝑ auctoritates. Et h̄ ꝺplicit̄
¶ Primo ꝑ auctoritatē theologorꝫ
¶ Scđo ꝑ auctoritatē ſctōrꝫ.
¶ Tertio ꝑ auctoritatē ꝯciliorꝫ.
Primo igit̄ ꝑ auctoritatē theologorꝫ ſcilȝ
ſcholaſticorꝫ q̄ oēs in. iiij. ſniarꝫ. aſſerūt ꝙ
verū chr̄i corp⁹ realiter in hoc ſacramēto
cōtinet̄ ⁊ cōfutant errores cōtrarios. Vñ
dr̄ Frāciſc⁹ đ maro. ꝯformit̄ ad alios the
ologos ſub ſpē panis q̄ videt̄ i hoſtia q̄t
tuor eē credēda. Prio corp⁹ chr̄i ex vi v̄bo
rū ꝯſecratiōis q̄ de ſolo corpore faciūt mē
tionē. ¶ Scđo ſanguis ex ꝯcomitātia im
mediata: q: ſanguis imediate diſpōit cor
pus ad vitā. ¶ Tertio ē ibi aīa chr̄i ex cō
comitantia ꝓpinqua licȝ nō imediata: q:
lȝ aīa chr̄i nō viuificet corp⁹ niſi median
te ſanguine tñ ꝑtinet ad eandē naturā. Jđ
cōcomitat̄ ꝓpinq̄. ¶ Quarto: ē ibi dīnitas
ex cōcomitātia remota: q: licȝ diuinitas
cū trib⁹ p̄dictis nō pertineat ad eandem
naturā: tñ ꝑtinet ad eandē ꝑſonā. Simili
ter ſub ſpecie vini q̄ttuor credēda ſūt. Pri
mo ſanguis ex vi ꝯſecratiōis. Scđo cor
pus ꝑ cōcomitantiā imediatā: q: corp⁹ eſt
imediatū ſanguinis receptaculū. Tertio
aīa ex cōcomitātia ꝓpinq̄. Quarto deitas
ex cōcomitātia remota. Scđo ꝑ auctori
tatē ſctōrꝫ. Amb. li. de ſacramētis. Et po
nit̄ de ꝯſe. diſ. ij. c. Panis. Panis eſt in al
tari vſitatus an̄ v̄ba ſacramētorꝫ. Vbi āt
acceſſit ꝯſecratio de pane fit corpus chr̄i.
Jdē de ꝯſe. diſ. ij. c. Oia. Oia q̄cūq; vo
luit dñs fecit in celo ⁊ in terra ⁊ q: voluit
ſic factū ē. Jta licȝ figura panis ⁊ vini vi
deat̄ nihil tñ aliud q̄ caro chr̄i ⁊ ſanguis
poſt ꝯſecrationē credēdū eſt. Vñ ipa ve
ritas ad diſcipulos. Hoc (inq̄t) caro mea
eſt ꝓ mūdi vita: ⁊ vt mirabilius loq̄r non
alia plane q̄ ꝙ nata eſt de maria virgine
⁊ paſſa in cruce ⁊ reſurrexit de ſepulcro.

Et Aug. de ꝯſe. diſ. ij. c. Nos aūt. di. Nos
aūt ſub ſpecie panis ⁊ vini quā videmus
res inuiſibiles. i. chr̄i carnē ⁊ ſanguinem
honoramus. Alie ſūt auctoritates ſctōrꝫ
innumerabiles. Tertio per auctoritatem
ꝯciliorꝫ. Vñ. j. c. De ſūma triniī ⁊ fi. ca.
ſic ſcribit̄. Vna ē fideliū vniuerſalis eccīa
extra quā null⁹ oīno ſaluat̄. Jn q̄ idē ipſe
ſacerdos ē ⁊ ſacrificiū ieſus chr̄s. Cuius
corp⁹ ⁊ ſanguis in ſacramēto altaris ſub
ſpecie panis ⁊ vini veracit̄ cōtinet̄ trāſſub
ſtantiatꝫ pane in corp⁹ ⁊ vino in ſanguinē
v̄tute diuina vt ad ꝑficiēdū myſteriū vni
tatis accipiam⁹ ipi de ſuo qđ ipe accepit
de noſtro. Jtē extra đ cele. miſ. c. Cū mar
the. Dr̄ hoc ſacramētū myſteriū fidei q:
aliud ibi credit̄ q̄ cernat̄: ⁊ aliud cernit̄ q̄
credat̄. Cernit̄ em̄ ſpecies panis ⁊ vini: et
credit̄ veritas corporis ⁊ ſanguinis. Cir
ca qđ notāda ſūt p̄cipue tria documenta
ta ſm̄ Franciſcū de maro. Primū ꝙ in h̄
ſacramēto ꝓprie nō videt̄ chriſt⁹ oculo cor
porali q: accidētia q̄ ibi cernūt̄ nō ſt̄ i cor
pore chr̄i ſicut in ſubiecto. Secūdū ꝙ licȝ
ibi ꝓprie nō videat̄ chr̄s nō tñ errāt fide
les q̄ dicūt ſe vidiſſe chr̄m in manib; ſacer
dotis: q: null⁹ erat cui⁹ v̄ba pn̄t verifica
ri eo mō q̄ verificat̄ ſcriptura diuina. Jn
q̄ dicit̄ ꝙ aliq̄ viderūt deū oculo corpora
li. Sicut moyſes dr̄ Exođ. iij. Vidi dñm
cernēdo rubū inflāmatū nō ꝙ ibi viderit
diuinitatē: ſed q: dñs ibi ſpecialit̄ aſſiſte
bat: ⁊ ita corp⁹ chr̄i ſuo mō aſſiſtit ſpeciebꝫ
ſacramētalibꝫ. Tertiū ē ꝙ in hoc ſacramē
to nō eſt dirigēda adoratio ad id qđ cer
nitur: ſȝ ad id qđ credit̄: q: illud tm̄ ē ad
oratiōe dignū. Et ſi q̄rit̄ q̄re chr̄s nō dat
viſibiliter corp⁹ ſuū in ꝓpria ſpecie. Dicen
dū ꝙ hoc facit ꝓpt̄ tria. Primo ꝓpter ma
lorꝫ indignitatē: nō em̄ ſunt digni clare et
nude videre corp⁹ chriſti. Secūdo ꝓpter
recognoſcendū nr̄am imbecillitatē. Dum
credimus in hoc ſacramēto ea q̄ noſtri in
tellectus imbecillitas attingere nō poteſt
in q̄ habemus cauſam nr̄e hūiliatōis. Jn
h̄ q̄ppe ſacramēto valde ē neceſſaria capti
uatio itellectus in obſeqū fidei chr̄i. Ter
tio ꝓpter meritorꝫ vtilitatē: vt ſic creden
do quod nō videtur: fides habeat meri
tum. ¶ Exemplū legimus de ſancto Lu
dowico rege francie: q̄ dū miſſam audiret

vocatus eſt per quēdā deuotū militem vt
iret ad aliō altare ſi veller ſic ꝛ idē miles
videre chr̄m in forma pueri. Et rn̄dit rex
ꝙ nō iret addēs verbū maxime fidei ꝛ re
latu dignū. Quia ſi ſcirem retro me ſtan-
tem dn̄m in cruce eo mō q̄ fuit in paraſce-
ue: nollē me vertere vt eū corporeis ocu-
lis aſpicerē eo ꝙ fidei meritū amitterem.
Hoc dixit qꝛ ſacerdos cuiꝰ miſſam audie
bat iam ꝯſecrauerat. O mira chr̄i beni-
gnitas ſeipm̄ dat nob. Sꝫ qm̄ horreret
hō ſumere carnē ꝛ ſanguinē chr̄i in ꝓpria
ſpecie: atq̄ȝ vt fructuoſius ſeipꝫ dei. Ideo
ſub ſpecie panis ꝛ vini ſe occultat. O q̄ȝ di
ligendus eſt a nobis. j. Jo. iiij. Diligamꝰ
deū qm̄ ipſe prior dilexit nos.

Tertius articulꝰ. Audi. ꝛc. q̄ȝ certi eē
debemꝰ de chr̄i pn̄tia in hoc ſacra-
mento licꝫ nō videamus. Caueamꝰ ḡ ne
ſimus ingrati tāte beniuolentie. Lex em̄
dicit ꝙ ꝓpter ingratitudinē ꝓuandus eſt
q̄s bn̄ficio. C. de reno. dona. l. j. Et. xxij.
q. v. de forma. circa finē. Propone para-
bolā de rege q̄ cū ppl'o ab hoſtibꝫ libera-
to vult in ſimplici habitu manere nō oſn̄-
dens ſuā maieſtatē: ſꝫ ꝯmuni ppl'o ſe con
figurans: nonne talis multū ē amādus ꝛ
laudandꝰ? Expone de chr̄o q̄ poſtq̄ȝ nos
redemit voluit manere nobiſcū ſub ſpecie
ſacramētali. Notādo illud Ber. ſ. de epi.
Quāto ſe minorē facit in hūanitate: tāto
maiorē ſe exhibet in bonitate. Et q̄nto ꝓ
me vilior: tāto mihi charior eſt.

De euchariſtia Sermo tertiꝰ.

Qui mādu
cat ꝛc. Qui māducat meā
carnē ꝛ bibit meū ſangui
nem in me manet; ꝛ ego in eo. Jo. vj. Tri
plex eſt ibi cōtēplanda inextimabilis libe
ralitatis beniuolentia.

Prima ſacramētalis refectiōis cū dic.
Qui mādu. me. carnē ꝛc.

Scd̄a cordialis adheſionis ſcꝫ cū chr̄o
cū dr̄. in me manet.

Tertia ſpūalis inhabitatōis ſcꝫ dei in
hoīe. cū dic. ꝛ ego in eo. De p̄mo Mat.
xxvj. Accipite ꝛ comedite: hoc eſt corpus
meū. De ſcd̄o Jo. xv. Manete in dile-
ctiōe mea. De tertio. Hiere. vij. Bonas
facite vias veſtras ꝛ inhabitabo vobiſcū

Prius ar. An ſacr̄m euchariſtie ſit
vnū: Q, nō: qꝛ in euchariſtia ſūt pl'a
ſigna. ſ. ſpēs panis ꝛ vini ꝛ duplex ꝯſecra
tio materie. Cōtra. h̄ ē ſacrꝫ eccaſtice vni
tatis ſꝫ ſacr̄m ſilitudinē tenet rei cuiꝰ eſt
ſignū. Rn̄dꝫ Tho. in. iij. pte ſū. q. lxxvij
ꝙ hoc ſacr̄m multa q̄dē materialit̄ eſt ſed
vnū eſt formaliter ꝛ ꝑfectiue ſiue integra-
tiue. Ex duobꝰ em̄ ſignis ꝑtialibꝫ integra
tur: vnū totale ſignū repn̄tās ꝑfectā aīe
refectionē. Hec ex thoma. Pro funda.
Libenter inq̄rere debemꝰ de tam ſaluti-
fero ſacramēto. Sed heu pl'es citius in-
quirūt de inanibꝫ: ꝯtra q̄s Perſiꝰ O cu-
ras hoim: o q̄ntū eſt in rebꝫ inane. Multo
certe vtiliꝰ eſt inquirere de ſacramētis q̄ȝ
de rebus terrenis. Vn̄ de ſacramēto eu-
chariſtie querimꝰ. An ſit vnū. Ad cuius
determinationē valere pt̄: qd̄ Phs dicit
v. Metaphy. triplicē eē vnitatē. Indiui-
ſibilitatis: ꝯtinuitatis: ꝛ ordinis. Dicere
em̄ poſſumꝰ ꝙ in h̄ ſacramēto ē vnitas or
dinis ad vnū: vicꝫ finē. ſ. ſpūalē aīe refe-
ctionē. Cui ſatis ꝯcordat quod dr̄ Tho
mas vbi ſupra ꝛ vtꝫ. Ex riſione aūt ꝯclu
de: q̄nta ſit erga nos chr̄i pietas ꝛ dulce-
do q̄ tm̄ ſacramētū tam decēter tā nobis
vtiliter ꝓ plena aiaꝝ refectione inſtituit.
Jdō bn̄ canit hyꝰ Jeſu nr̄a redēptio panis
potus fideliū mel melos iubilatio cordis
oris ꝛ auriū. Que te vicit clemētia vt nos
in hac miſeria: carne cibares ꝓpria lugēs
imis celeſtia. Tu redēptor tu ꝓciū tu no
bis es ꝯuiuiū. ꝛc. O miſeri pctōres: q̄ nō
recognoſcitꝭ tā ſingularē dei beniuolētiā:
imo q̄ nō veremini offendere tāti dn̄i ma-
ieſtatē. O luxurioſi: vſurarij: blaſphemi.
ꝛc. ꝓe nō eſtis digni cōparere corā eo nos
tā dulcit̄ viſitante in hoc ſacramento in q̄
etiā habemꝰ remēorari quō ꝓ nob mor-
tuꝰ eſt. Vn̄ nō eſt adoranda aut ſuſcipien-
da euchariſtia abſq̄ȝ tali recordatōe dn̄i-
ce paſſiōis. Figura. Exo. xij. Preceptū
fuit vt d̄ ſanguine agni ponerēt ſup̄ vtrū-
q̄ȝ poſtē ꝛ in ſupliminaribꝫ domoꝝ. Spūa
liter. poſtes ſuſtinētes edificiū ſpūale ſūt
fides ꝛ ſpes formate. Vn̄ Heb. vj. Fun-
damētū fidei ſtat Ibidem. Spem ſicut
ancorā aīe habemꝰ tutā atq̄ȝ firmā. De-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

demus itaq ponere de ſanguine chri ſup
fidem indubitãter credẽdo ipm p noſtra
redẽptiõe effuſum z ſup ſpem nr̃am q ex
chri ſanguine pcipue firmitatẽ. Super
liminaria aũt dom⁹ anie ſunt intellectus
z volũtas q̃ liniri debẽt chri ſanguie. De
bet eñ hõ in ſacramento hoc ꝯſiderare p
intellectũ dñi paſſionẽ: z ſic ad ei⁹ amorez
accẽdi p affectionẽ z volũtatẽ. Juxta illõ
Auguſtini. O aĩa dilige eũ a q̃ tãtum di-
lecta es.

Secũd⁹ ar. In pcedenti zc. Hic per
rationũ approbationẽ nõ demõſtra-
tiuaꝝ: ſꝫ pſuaſiuaꝝ. Et ad ꝓpoſitũ addu-
ci pñt tres pcipue ratiões.

Prima ex mũdi creatiõe.

Scda ex corporis chri ꝯceptõe.

Tertia ex rerũ cõmunicatiõe.

Prima igĩ zc. Magis eñ videĩ q vnuz
ens ꝯuerti poſſit in aliõ q̃ q õ ñ ente fiat
ens. Si g potuit de⁹ p creationẽ de nihi-
lo oĩa facere: mlto magis conuertere põt
panẽ in carnẽ ſuã zc. Amb. li. de ſacramẽ-
tis. De toti⁹ mũdi opib⁹ legimus qꝛ ipſe
dixit z facta ſũt: ipe mãdauit z creata ſũt.
Sermo igĩ q̃ potuit qõ nõ erat ex nihilo
facere: nũqd nõ poterit ea q̃ ſũt in id mu-
tare qõ nõ erãt. Nõ ẽ min⁹ nouas natu-
ras rebus dare q̃ mutare. Hec ille. Cre-
dendũ igĩ q cũ dicit dñs. Hoc ẽ corpus
meũ. z Hic eſt calix. zc. panẽ z vinũ ꝯuer
tit in carnẽ z ſanguinẽ ſuũ: z vim eandem
trãſſubſtãtiatiuã ꝟbis illis ꝯtulit in poſte
rũ. Chryſo. Sicut illa vox q̃ dr Creſcite
z multiplica. z reple. terrã: ſemel dicta p-
ſtat cũctis creaturis incremẽtũ. Sic iſta
ſemel dicta p oẽs menſas eccleſie vſq in
hodiernũ diẽ z vſq ad eius aduẽtũ pre-
ſtat ſacrificio firmitatẽ. Hec ille. Ipe eſt
g chrs q ꝯſecrat: ſacerdos miniſter tm eſt.
Vñ cũ tibi miniſtraĩ ſacrm: nõ attendas
manũ miniſtri ſꝫ ipſius chri. Scdo rõ
ſumitur ex corporꝭ chri ꝯceptiõe. Et hec
ponĩ ab ambroſio vbi s dĩ. Quid hic q̃-
ris nature ordinẽ in chri corpe cũ pter na-
turam ipe dñs ſit ꝯceptus z natus ex vir
gine. Tertia rõ ſumitur ex reꝝ cõmuta
tiõe. Nam legim⁹ p diuinã ꝟtutẽ ſepius
imutatã eẽ reꝝ naturã. Ambro. de ꝯſec.
diſ. ij. c. Reuera. Quãtꝭ vtimur exemplis
vt pbem⁹ hoc nõ eſſe qõ natura formauit
ſed qõ bñdictio ꝯſecrauit: maiorẽq vim
eſſe bñdictionis q̃ nature qꝛ bñdictione
etiã ipa natura mutatur. None virgã te-
nebat moyſes piecit eã z facta ẽ ſerpens.
Rurſus apphendit caudã ſerpẽtis z i vir
ge naturã reuertiĩ. Currebãt egypti flu-
mina puro meatu aquaꝝ ſubito de fõtiũ
venis ſanguinis cepit erũpere nec erat po
tus in fluuijs. Rurſus ad ꝓphete preces
cruor ceſſauit aq̃ꝝ natura remeauit. Cir
cũcluſus erat vndiq ppl's hebreoꝝ: hinc
egyptijs vallatus: inde mari clauſ⁹. Vir
gam leuauit moyſes: ſeparauitq ſe aq̃ et
in muroꝝ ſpeciẽ ſe ꝯgelauit atq inter vn
das via pedeſtris apparuit. Jordanis cõ
uerſus retrorſũ cõtra naturã in ſui fontis
reuertiĩ exordiũ. Sitiebat ppl's prm: te-
tigit moyſes petrã: z aqua de petra fluxit
Marath fluuius amariſſim⁹ erat ita vt
ſitiẽs ppl's bibere nõ poſſet. Miſit moy-
ſes lignũ in aquã: z amaritudinẽ ſuã aqꝝ
natura depoſuit. Aduertim⁹ g maiorẽ eẽ
grãꝫ q̃ naturã. Q, ſi tãtũ valuit hũana bñ
dictio vt naturã ꝯuerteret: quid dicemus
de ipa ꝯſecratõe diuina vbi ipſa ꝟba dñi
ſaluatoris operanĩ. Hec ille. Exempla
multa habem⁹ hui⁹ ꝟitatis ꝯfirmatiua.
Refert albertus de pruſſia eps: q q̃dam
mulier venit ad eũ ꝯfitẽs q diabol⁹ non
pmitteret eã credere in ſacrm altaris. Et
cũ accepiſſet ipm poſuit ante porcos. Et
ecce mirꝝ: oẽs porci genua flexerunt z ad-
orauerũt. Hec autẽ miſera voluit ampli⁹
experiri: z poſuit corpus chri ſup veru et
aſſauit iuxta ignẽ. Et ecce gutte ſanguinis
abunde fluere ceperũt. Hoc facto miſera
adhuc nõ cõtenta accepit corpus chri et
fodit in terrã: z ſanguis nimi⁹ ſup terram
emanare cepit q̃ſi extra terrã ebulliendo.
Ad qõ ꝯpũcta credidit z ſupradicto epo
ꝯfeſſa ẽ pctm ſuũ z perpetuã penitentiaz
ab eo ſuſcepit. Habem⁹ igĩ ꝟitatꝭ huius
ſacramẽti mlta teſtimonia q̃ ſi oĩa deeẽnt
ſufficere dꝫ ꝟbũ chri. Matt. xxvj. Hoc ẽ
corp⁹ meũ. Hoc vicꝫ ꝯtẽtũ ſub ſpecie pãis

Erti⁹ ar. Audiſtis q̃ benigne vult
dominus nobiſcum eſſe. Forte in B
preſumitis dicẽtes. Corpus chriſti ſumi-
mus et adoramus quod eſt cibus vite.
Nã ipſe dixit. Qui manducat hunc pa
nem viuet in eternum. Audite quod Lex

dicit.ff. de minorib9.l. Auxiliū.in fi. Fru-
ſtra legis inuocat auxiliū: q̄ ꝯmiſit in legē
Et de reg.iu. Certū eſt ꝙ is ꝯmittit in le-
gem q̄ verba legis amplectēs ꝯtra legis
nitit voluntatē. Pone caſum.xiiij.q.iij.
Plerīqꝫ. Propone talē ſimilitudinē. Manda
uit rex et legē poſuit dicēs. Quicūqꝫ ve-
nerit ad me indut9 veſte humili vt mecū
comedat: vita viuet ꝛ honorabit̄. Uenit
vnus regis ꝓditor fauēs et ſeruiēs aduer
ſario. Qui dephenſus: morti dānat9 eſt.
Nec valuit ꝙ obiecit legē a rege ſtatutā:
q2 faciebat ꝯtra legis intentionē. Rō em̄
legꝭ erat ꝯfederatio habēda cū rege. Ex-
pone ꝛ applica notādo illō Bern. in ꝑſo-
na chr̄i. Quid eſt ꝙ inimico meo veſtroqꝫ
potius vultis ſeruire q̄ꝫ mihi.

De euchariſtia Sermo q̄rtus.

Q Ui mandu

catꝛē. Qui mādūcat me ipſe
viuet ꝓpter me. Jo.vj.q.di.
Etſi ex ſe habeat cam morꝭ: tn̄ viuet ꝓpt̄
me. Propt̄ me inqꝫ tripl'r: Effectiue: for-
maliter.ſ.exēplarit̄: ꝛ finalit̄. De pmo Jo
an.x. Uitā eternā do eis. De ſcdo Jo.xij
Qui mihi miniſtrat me ſeqtur.i.viuat iu
xta exēplar qd̄ dedi ei. De tertio Auguſ.
xv.de tri. Ad ipm referri dꝫ totū qd̄ viuit

P Rimus arti. An nobilior ſit potētia
ꝯficiēdi corp9 chr̄i data ſacerdoti q̄ꝫ
ptās ꝯcipiēdi collata ꝟgini matri: Q, ſic
Quia act9 illi9 potētie nobiliorē hꝫ ter-
minū.ſ. corp9 chr̄i impaſſibile ꝛ glioſum.
Beata aūt virgo ꝯcepit corp9 chr̄i paſſi-
bile ꝛ mortale. Contra. Digni9 eſt eſſe
dei matrē q̄ꝫ eſſe ſacerdotē. Rn̄det Bo
nauen.in.iiij.di.x.ꝙ ſimplicit̄ loq̄ndo vir-
tus ꝯcipiendi multo nobilior eſt et excel-
lentior. Tū q2 ſubiectū ſuū magis nobili-
tat. Multo em̄ maius eſt eſſe dei matrē
q̄ꝫ eſſe ſacerdotē. Tū q2 actio eſt ꝑclarior.
Maius em̄ eſt ꝯcipere q̄ꝫ ꝯficere: q2 ter-
minus actionis. vicꝫ ipm corpus chr̄i pl9
accepit a ꝯcipiente matre q̄ꝫ a ꝯficiēte ſa
cerdote. Hec Bonauē. Pro fundamē
to. Deo facilia ſunt om̄ia Ouidi9 de arte
Facile eſt om̄ia poſſe deo. Et Ariſto.lib.
de regimine ꝑncipū. Deo nihil eſt diffici-
le: ſed nec ſine eo aliq̄d eſt poſſibile. Unde
eadē prorſus eſt potētia dei q̄ eſt facta cor
poris chr̄i ꝯceptio: et qua fit eius ꝯſecra-
tio. Sed ꝗſtio eſt de potētia creature cō-
municata. An nobilior ꝛc. Dic rn̄ſionē vt
ſup̄. Poſt rn̄ſionē aūt dicas: ꝙ q̄uis ſit
maius ꝯcipe q̄ꝫ ꝯficere. Ualde tn̄ mirabi
le eſt ꝯficere: vbi tot ꝯcurrunt mirabilia.
Primū q2 panis ꝯuertit̄ in corp9 chr̄i:
et illa eſt ꝯuerſio totius ſubſtātie in totā
ſubſtantiā. Scōm ꝙ tantū corpus latet
ſub modica ſpecie. Tertiū ꝙ accidentia
ſunt ibi ſine ſubiecto. Quarto ꝙ nō auge
tur corpus chr̄i ex m̄ltitudine aut magni-
tudine hoſtiaꝝ nec minuit̄ ex eaꝝ ſumpti
one. Quintū ꝙ idē corpus ſimꝉ eſt in plu
ribus locis. Sextū cū diuidit̄ hoſtia: nō
diuidit̄ corp9 chr̄i/ ſed integrū manet ſb
q̄libet parte. Septimū ꝙ cū ampli9 nō
ſit ibi ſubſtantia panis vel vini: tamē acci-
dentia eundē quē prius habēt effectū: vt
ſatiare: ꝛ inebriare ꝛ huiuſmōi. Octauū
ꝙ cū deſinūt ibi eſſe ſpecies: ibi etiā deſi-
nit eſſe corpus chriſti ꝛ ſanguis. Nonū
ꝙ quādo tenet̄ hoſtia in manib9 ꝛ videtur
oculis: corpus chriſti nec tangit̄ manibus
nec oculis videtur. ſed hoc tm̄ circa ſpeci-
es agitur: ſicut et quādo diuidit̄ hoſtia.
Cum itaqꝫ ſint tot huius ſacramēti mira
bilia: licꝫ maius ſit eſſe dei matrē q̄ꝫ ſacer
dotem: tamē magna eſt dignitas ſacerdo
tis. Aug9. O venerāda ſacerdotū digni-
tas in quoꝝ manibus velut in vtero vir-
ginis filius dei incarnat̄. Uideant itaqꝫ
ſacerdotes ſui officij dignitatē qd̄ plusq̄ꝫ
angelicum eſſe videt̄. Unde et vita ſacer
dotis ſpiritualis eſſe debet: et q̄ntum poſ
ſibile eſt angelica. Heu heu q̄ꝫ miſeri ſunt
ſacerdotes qui viuūt carnaliter: ſicut ſūt
lubrici et guloſi malo ſuo exemplo plebē
trahentes in ruinā. Bern. Heu heu dn̄e
Jeſu: mala coꝝ ꝯuerſatio/ eſt miſera ple-
bis tue ſubuerſio. Cū etiā ſit tāta ſacdotū
dignitas videāt laici q̄ꝫ grauiter offendūt
q̄ ſacerdotes vilipendūt ꝛ cōtemnūt. Cū
dicat Sapiēs Eccl. vij. Honorifica ſacer
dotes. Oh ꝓh dolor hodie ſūt m̄lti deli-
lis de quib9 dicit̄.j.q.j.ca. Multi. Multi
ſecl'ariū cum plus ſacerdotū vitā q̄ꝫ ſuam
ꝯſpiciūt magnū ꝯtēpt9 ſacroꝝ crimē icur
rūt. Mag ei trabe vlneratos oclos hūtel

feſtucā in alienis conſpiciūt oculis quā dū
incaute euellere feſtināt: in erroris foueā
dilabunt. Cauete ḡ ne ſacerdotes habea/
tis in contemptū/ maior eñ multo ē digni
tas cuiuſlibet ſacerdotis q̄ȝ cuiuſcūq̄ȝ regis
aut imperatoris. Sed et vos dñi ſacerdo
tes videte q̄le exemplū datis. quō viuitis
ꝛ q̄liter ad altare acceditis/ ad qd̄ non ē ac/
cedendū niſi cuȝ ꝯſcie puritate. ¶ Figura
Exo. xxx. Preceptū erat ꝙ aarō ꝛ filij eiꝰ
lauarent pedes ꝛ manus qn̄ acceſſuri erāt
ad altare: ne forte morerent. Sic legit Le
ui. x. ꝙ nadab ꝛ abni ignē alienū offerentes
deuorati ſunt ab igne. Spūalr̄ manus. id
eſt opa. ꝛ pedes. i. affectiones lauari debēt
anq̄ȝ ſacerdos accedat ad altare. iuxta illd̄
Sacerdos q̄ accedit ad altare ſcilicet.

SEcundꝰ ar. Supra de p̄mo myſterio
ꝛc̄. Hic de ſcd̄o myſterio qd̄ eſt my/
ſteriū meorande p̄figurationis vbi ſunt fa
ciende tres ꝯſideratiões

¶ Pria ē ꝯſideratio rōnal' ꝯgruitatis
¶ Scd̄a ꝯſideratio figural' pluralitatis
¶ Tertia ē ꝯſideratio ſpēalis ꝯformitatis

Prima igit ꝛc̄. q: vicȝ rōnale ꝛ congruum
fuit hoc ſacramentū p̄figurari. vt dic̄ Ale
xander/ ꝛ Bon̄. in. iiij. di. viij. Tum rōne
dignitatis q: expectandū erat ſicut donuȝ
dei excellentiſſimū. Tum rōne difficulta/
tis ad credendū. ꝓpter qd̄ oportuit ad hoc
homines aſſuefieri q̄dam figurarū manu/
ductione. Tum etiā rōne ſignate veritatis
q: in hoc ſacro chriſtus paſſus ſignat ꝛ cō
tinet. Ideo ſic̄ oportebat chr̄m paſſum p̄
figurari: ita ꝛ hoc ſacramentū. ¶ Scd̄a ē
conſideratio figuralis pluralitatis. q: vicȝ
decuit ip̄m pluribꝰ figuris p̄figurari. Om
eñ vt ait Augꝰ. iiij. de tri. Per mlt̄a era/
mus a deo diuiſi: oportebat ꝙ multā vitā
venturā conclamarent. Et ſic dicit Alexā
der. Lȝ res p̄figurata ſit vna ſm̄ ſubſtanti
am: tñ illiꝰ multi ſunt effectus ꝛ multe p/
prietates q̄bus r̄ndent diuerſe figure. Ad
cuius declarationē notandū ſm̄ tho. in. iij
p. q. lxxiij. ꝙ in h̄ ſacramento eſt tria conſi/
derare. Id qd̄ eſt ſacramentum tm̄. ſ. ſpe/
cies panis ꝛ vini. Id quod eſt ſacramen/
tū ꝛ res ſacramenti ſimul. ſ. verum corpꝰ
chr̄i. Et id quod eſt res tm̄. ſ. effectus ſa/
cramenti. Quantū ad primū potiſſima fi
gura fuit oblatio melchiſedech. Quantuȝ
ad ſcd̄m figura eius fuerunt omnia ſacrifi
cia veteris legis. p̄cipue ſacrificiū expiati/
onis qd̄ erat ſolenniſſimū Et nota ꝙ ſicut
patȝ Leuiti. xxiij. ꝛ pluribꝰ alijs locis tria
erāt genera ſacrificiorū in ve. lege. Quedā
ꝓ pctō: q̄dā ꝓ gratiarū actione de ꝑceptis be
neficijs vel percipiendorū poſtulatione. et
hmōi dicebant hoſtie pacifice. Alia erāt
ſimplr̄ ꝓpter dei honorem que dicebantur
holocauſta. Et hec omnia chr̄i paſſionē p̄
figurabant que hoc triplici mō habet rō/
nem ſacrificij: ꝛ ſimilit ſacramentū eucha
riſtie. Quantū ad tertiū. ſ. effectum figu/
ra p̄cipua fuit manna qd̄ in ſe habebat oīs
ſaporis ſuauitatē. Sic ꝛ gratia huiꝰ ſacra
menti mentē reficit quantū ad oīa. Agnꝰ
etiaȝ paſcalis hoc ſacramentū p̄figurabat
quantū ad omnia p̄dicta ſimul. Quantuȝ
ad primū q: manducabat cum panibꝰ azy
mis. Quātū ad ſcd̄m q: immolabat ab oī
multitudine filiorū iſrael. xiiij. luna. Quan
tum ꝟo ad effectū q: per ſanguinē agni pa
ſcalis ꝓtecti ſunt filij iſrael a deuaſtāte an
gelo ꝛ erepti de egyptiaca ſeruitute. ꝛ ideo
ponit p̄cipua figura huiꝰ ſacramēti agnꝰ
paſchalis. q: ſm̄ omnia ipſum repreſentat
Hec ex tho. ¶ Tertia ē ratio ſpecialis cō/
formitatis. videlȝ māne qd̄ prefigurauit
hoc ſacramentū quantū ad fructū. Eſt au
tem breuiter notanda ſeptuplex conformi/
tas inter hoc ſacramentū ꝛ manna. ¶ Pri
ma in modo gn̄ationis. Nam de nocte i/
uiſibiliter deſcendebat manna/ et hoc ſig̃t
ſtatum fidei noſtre que non clare videt ſic̄
in patria/ nec ibi eſt oīmoda obſcuritas ſi
cut in inferno ſed quaſi in ſtellari vel luna/
ri lumine ꝑ fidem hoc ſacramentū cogno/
ſcimus. ¶ Scd̄a in loco deſcenſionis. q̄a
deſcendebat in deſerto circa caſtra filiorū
iſrael eiſq̄ȝ defecit cum intrauerunt terrā
ꝓmiſſionis/ ſic hoc ſacramentū dat in dēſer
to huius vite ꝛ filijs ecclie tm̄. ¶ Tertia
in tp̄e collectionis/ ſex eñ diebꝰ colligebat
ꝛ non in ſabbato/ ſic hoc ſacramentū nō ni/
ſi tp̄e peregrinationis hr̄/ ſed non in ſabba
to. i. requie btōrum ¶ Quarta in termino
menſurationis. q: colligebant menſuram
gomor ꝑ capite nec q̄ plus collegit plꝰ ha
buit/ nec qui minꝰ minus inuenit. Sic hoc
ſacramentū nō maius eſt i maiori hoſtia:
nec minus in minori: nec i pluribꝰ q̄ȝ i vna.

¶ Quinta in ritu p̄parationis. Māna ei
igne optime ſuſtinebat/ cū autē incaluiſſet
ſol liq̄fiebat. Sic hoc ſacramentū deuoti
cordis ſuſtinet ignem ꝛ feruentꝫ amoris/
ſed dum incaleſcit ſol hūane curioſitatis.
ita ꝙ hō rōni naturali tm̄ innitiť. liqueſcit
.i. in tali mēte nullius valoris fit. qꝛ neſcit
rōne naturali alta myſteria comp̄hēdere.
Uel aliť. Sicut ad calorem ſolis manna li-
q̄fiebat: ꝛ ad calorē ignis indurabať/ ſic q̄
amore diuini ſolis hoc ſacrm̄ digne ſumit
q̄ſi in eius ore liq̄fit: qꝛ ſaporem eiꝰ ꝑcipit/
ſed q̄ igne cupiditatis mundane vel carna
lis ꝯcupiſcentie ſuccenſus fuerit q̄ſi eēt in-
duratū ſaporem eiꝰ non ꝑcipit. ¶ Sexto i
vſu reſeruationis. Nam ab aliq̄bꝫ ꝯ dn̄i p̄
ceptum i diem alterꝫ reſeruatū computru-
it ꝛ vermibꝫ ſcaturire cepit. Sic hoc ſacra
mentū reſeruatū ad tpalem queſtū ſcatu-
reſcit vermibꝫ diabolice ſimonie. ¶ Septi
ma in guſtu ſaporationis qꝛ vnicuiqꝫ ſapi
ebat iuxta deſideriū ſuum. Sap̄. xvj. Pa-
ratum panē d̄ celo p̄ſtitiſti eis ſine labore/
om̄e delectamentū in ſe habentē. ꝛ ois ſa-
poris ſuauitatē. ſubſtantiā tuam ꝛ dulce. t.
quā habes in filios oñdebas deſeruiens
vniuſcuiuſqꝫ voluntati ꝛ ad qd̄ quiſqꝫ vo-
lebat conuertebať. Hec ibi. Nonnulli ꝟo
murmurantes dicebant. Aīa nr̄a nauſe-
at ſup̄ ci. iſto le. Sic hoc ſacramentū ſumē
tibꝫ diuerſimode ſapit ſc̄m diuerſas diſpo
ſitiones quas in eis format vel deſideriū
charitatis vel indeuotio tepiditatis /vel
ꝑuerſitas malignitatꝫ. O quot ſunt miſeri
pctōres q̄ ex hoc ſacramento nullū ꝑcipiūt
guſtum ſp̄ualem. Alij ꝟo mirabiliter recre
antur. ¶ Exemplū de petro in transfigu-
ratione. q̄ dicebat: bonum eſt nos hic eſſe
Mat. xvij. Et de paulo. Phil. iij. di. Oia
arbitror vt ſtercora vt chr̄m lucrifaciā. Hi
igiť mirabiliter delectanť in chr̄o. Refera-
mus etiā vnum qd̄ legiť rhome contigiſſe
Tpe nanqꝫ Eugenij quarti q̄dam dn̄a de
uotiſſima Franciſca nomine de pontianis
ſingulis diebꝫ feſtiuis deuotiſſime ſacram
cōmunionē ſumebat: ſentiebatqꝫ delecta-
tionē mirabilē adeo vt ſepius poſt cōmu-
nionē ꝑ magnū tp̄is ſpaciū rapiebatur in
extaſim. Quadā ꝟo die dum in eccl̄ia ſan-
cte Cecilie trans tyberim expectaret acci-
pere cōionē: ſacerdos aut leuitate ductus
aut tentatione diabolica tentauit ei dare
hoſtiā non conſecratā. Cum igiť ori eiꝰ ap
propinquaſſet recuſauit illā di. Parcat ti-
bi deus o pater ſacerdos q̄ me nō ſolū de-
cipere voluiſti: ſed ꝛ idolatram facere. q̄bꝫ
verbis ſacerdos cōmotus veniam petijt ꝛ
pctm̄ ꝯfeſſus poſtea rē ſtuduit alijs enar
rare. Patet igiť ꝙ hoc ſacramentū bn̄ diſ-
poſitis dat saporē ieffabilis ſuauitatꝫ. ps.
Guſtate ꝛ videte q̄m ſuauis eſt dn̄s.

T Ertius ar. Aud̄. q̄ſolicita ꝑ nobis fu
erit diuina maieſtas. ¶ Primo ſub-
ueniens ꝑ figurales cerimonias. poſtea ꝑ
corpis ꝓprij ſacramentū. Et multū cogita
re debemꝰ ꝙ hec fecit ꝓpter nr̄am vtilita-
tem. Iura em̄ dicunt. Cauſa ſemꝑ eſt ꝯſi-
deranda ꝓpter quam aliq̄d factū ſit. ff. de
furtis. l. verum. ꝛ de tranſactionibꝫ. c. vl. ꝛ
v. q. v. Nam oēs. Propone parabolam de
medico q̄ p̄mo miſit p̄paratiua q̄dam. q̄a
ſic exigebat rō medicine ꝛ diſpoſitio pati-
entis. Deinde venit in ꝓpria ꝑſona ꝛ egro
tum curauit ſumptibꝫ ꝓprijs: et diſcedens
ꝓpter eius frequentes infirmitates ꝛ loci
intemperiē reliquit ei electuariū de precio
ſiſſima materia confectum quo vti pote-
rit dum voluerit /et ſic vtens in ſanitate
cōſeruabať. O q̄ꝫ amabilis et delectabilis
medicus. O q̄ꝫ deſideranda medicina Et
pone ꝛ applica/notando illud Bernar. O
bone ieſu q̄ꝫ dulciter cum hoibꝫ conuerſa-
tus es: q̄ꝫ magna ꝛ abūdantiſſima eis lar
gitus es.

¶ Sermo. v. de eucbariſtia

Q Ui mandu.
ꝛc. Hic eſt panis q̄ de celo de
ſcendit Io. vj. In his verbis
primo oſtendit ſeipm̄ eſſe fructuoſum: cuꝫ
dicit. panis.
¶ Scd̄o gratioſum: cū dicit. deſcendit
¶ Tertio p̄cioſum: cū diċ. de celo.
De p̄mo Ps̄. Panis cor hominis confir.
De ſcd̄o Ioan. vj. Panis em̄ verus eſt q̄
de celo deſcendit: ꝛ dat vitaꝫ mundo. De
tertio ibidem. Ego ſum panis viuus qui
de celo deſcendi.
Qui manducat ꝛc.

P Rimus ar. An eucbariſtie ſacrm̄ ſi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

de neceſſitate ſalutis: Q₃ ſic: Jo. vj. Niſi
manducaueritꝫ carnē filij hoīs ⁊ biberitis
eius ſanguinē nō habebitis vitā in vobis.
¶ Contra: dicit Aug. bonifacio ꝯ pelagi//
anos. Nec id cogitetis paruulos vitam hr̄e
non poſſe q̄ ſunt expertes corꝑis et ſanguis
dn̄i. R̄ndet Tho. in. iij. p̄te. q. lxxiij. In h̄
ſacramento duo ſunt conſiderāda. ſ. ipſum
ſacramentū ⁊ res ſacramenti. Res ſacri ē
vnitas corꝑis myſtici ſine q̄ nō pōt eſſe ſa
lus. Nulli em̄ p̄t eſſe adit⁹ ſalutis extra ec
cleſiam. Res aūt alicuius ſacri haberi p̄t
an̄ ꝑceptionem ſacri ex ipō voto ſacri ꝑcipi
endi. Vn̄ an̄ huius ſacri ꝑceptionē p̄t hr̄e
ſalutē ex voto ꝑcipiendi hoc ſacr̄m ſic etiā
ex voto baptiſmi an̄ baptiſmū. Eſt tn̄ dif
ferentia q₂ baptiſmus ē ꝓncipiū ſpūalis vi
te ⁊ ianua ſacramentoꝝ. Euchariſtia ē q̄ſi
conſūmatio ſpūalis vite ⁊ oīm ſacramēto//
rū finis. Per ſctificationes em̄ oīm ſacra//
mentoꝝ fit ꝑparatio ad ſuſcipiendū vl̄ cō
ſecrandū euchariſtiā. Jō ꝑceptio euchari//
ſtie non ē neceſſaria ad habendū ſimplr̄ vi
tam ſpūalem ſ₃ ad ipam ꝯſūmandā. Alia
differentia q₂ ꝑ baptiſmū ordinat̄ hō ad
euchariſtiā. Et iō ex hocipō q̄ pueri ba//
ptizant̄ ordinant̄ ꝑ eccliā₃ ad euchariſtiā
Et iō ſic ex fide eccleſie credunt: ſic etiā ex
intentione ecclie deſiderant euchariſtiā: ⁊
ꝑ ꝯn̄s recipiunt rem ipſi⁹. Ad baptiſmu₃
aūt non ordinant̄ ꝑ aliud p̄cedens ſacr̄m.
Et iō an̄ ſuſceptionē baptiſmi nō hn̄t par
uuli baptiſmū aliq̄ mō in voto. Jō rem ſa
cramenti ꝑcipere nō pn̄t abſq₃ ꝑceptione
ſacri. Et iō hoc ſacramentū nō eſt h̄ mō d̄
neceſſitate ſalutis ſic baptiſm⁹. Hec tho.
¶ Pro fin̄d. Sepe conſiderādū q̄m oia q̄
ad hāc vitā ſpectant tranſeunt. Senec. ad
Lucil. Corꝑa nr̄a rapiunt̄ fluminū more.
q̄cq̄d vides currit cū tp̄e. Nihil ex his q̄ vi
dem⁹ manet. Multū ḡ ſolliciti eſſe debe//
mus de his q̄ neceſſaria ſunt ad ſalutē ſeu
vitam imortalē. Terenti⁹. Porro iſtud ē
ſapere vt vbicunq₃ opus fuerit animū fle//
ctas. et Lucanus. Cupias q̄d cūq₃ neceſſe
eſt. Querit̄ ḡ An euchariſtie ⁊c̄. Dic rn̄.
vt s. Ex q̄ conclude q̄ꝫ diligenter vigilare
debem⁹ ad hoc vt ſim⁹ mēbra ecclie: alr̄s
fructū hui⁹ ſacramenti hr̄e non poſſumus
Vn̄ Aug. ſuꝑ Jo. Hunc cibū ⁊ potum ſo
cietatē vult intelligi corꝑis ⁊ mēbroꝝ ſuo
rum q̄d eſt ecclia in p̄deſtinatis ⁊ vocatis
⁊ iuſtificatis ⁊ glorificatis. O miſeri pctō
res q̄ a corꝑe chr̄i myſtico eſtis excluſi: vſu
rarij: fraudulenti: inuidi: lubrici ⁊c̄. Certe
non eſtis d̄ ecclia ſ₃ de ſynagoga ſathane
perituri tandē in inferni diluuio. ¶ Figu
ra Gen̄. vj. et. vij. Tp̄e diluuij nullus ſal//
uatus eſt extra arcā: ſed omnes perierunt
Per arcā intellige eccliam extra quā ſunt
oēs diuis mādatis nō obedientes q̄ oēs
ꝑibunt Deu. viij. Peribitꝫ ſi inobediētes
fueritis. et Pſ. Iter impioꝝ ꝑibit.

S Ecundus ar. In p̄ced. ⁊c̄. In h̄ igit̄
ſer. interſeritur ꝯſideratio inductiua
ad audiendā miſſā in q̄ tractat̄ hoc tā di//
gniſſimū ſacr̄m in q̄ eſt conſūmatio oīm le
galium ſacrificioꝝ. Sūt aūt p̄cipue ꝯſide//
rande tres cauſe ad h̄ inductiue.

¶ Pria ē neceſſitas obſuāde obligatiōis
¶ Scda ē ſublimitas mēorande ſigtiōis
¶ Tertia ē vtilitas deſiderāde reportati//
onis. ¶ Prima eſt ⁊c̄. Vn̄ de ꝯſe. di. j. c.
Miſſas hi. Miſſas die dn̄ico ſecularib⁹
audire totas ſpeali ordine p̄cipim⁹ ita vt
an̄ benedictionem ſacerdotis egredi ꝑpl̄s
non p̄ſumat. Q̄d ſi fecerit ab epō publice
confundat̄. Et iteꝝ. c. Qui die ſolenni pre//
termiſſo conuentu ecclie ad ſpectacula va
dit excōmunicet̄ Glo. ſi monit⁹ non deſiſtit
Sicut aūt dicit Aſtex. lib. iiij. de auditiōe
miſſe. Et Henric⁹ boyc: brito. extra de ce
le. miſſaꝝ. in. c. dolentes. Quo ad laicos n̄
audire miſſā die dn̄ico tunc ē pctm̄ morta
le quando accidit ex ꝯtemptu ꝓ vl̄ interp̄
tatiuo. vocat aūt contemptū interpretati//
uū quando ſine cauſa legitima dieb⁹ dn̄icꝭ
audire miſſam quis non aſſueſcit. Unde
Glo. in dicto. c. di. hoc eſſe preceptum. Si
quis ꝓ ex legitima cauſa p̄termittit au//
dire miſſam die dn̄ico tunc nō peccat. Vo
cant autem cauſā legitimā quando quis
detinetur corporali infirmitate vel inimi//
corum timore: vel alia ſimili cauſa. Si q̄s
autem ex aliqua leui cauſa non ſufficienti
pretermittit audire miſſam: et tamen ad
audiendum miſſam fuit conſuetus: tūc p̄t
eſſe veniale Et ſicut dicit Joan. andree ī
roſario. ſuꝑ dicto. c. Miſſas. Si ad hoc te
nentur laici multo magis clerici q̄ totalit̄
ſē d̄dicati diuino cultui vt p̄z. xij. q. j. c. Duo
ſūt gn̄a. Q̄d aūt dictum ē de dieb⁹ dn̄icis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

intelligēdū eſt etiā de alijs dieb⁹ feſtiuis: vt pōt colligi ex his q̄ dicunt extra de pa/rochijs in c. Ut dñicis dieb⁹ ⁊ feſtiuis. Ulteri⁹ ſicut dicūt cōiter doctores: vt Inno. Hoſt. ⁊ Joānes anð. ſup rubricā de pa/rochijs. Hoc eſt int̄ iura pochialia: ꝙ pa/rochian⁹ vni⁹ eccl'ie nō debet audire diui/na in alia ex ↄtēptu. qð tñ fieri pōt rōnabili cā/corpali vel ſpūali. puta cū q̇s vult pe/grinari ꝓ īplendo voto: vel ꝓ indulgentia ↄſeq̄nda: vel ꝓ v̄bo dei audiēdo. ¶ Secūda cā eſt ſublimitas memorādē ſignionis In celebratiōe em̄ miſſe repreſentant̄ ſanctiſſima myſteria nr̄e redemptiōis. Uñ celebratio miſſe dr̄ chr̄i imolatio. Uñ Aug⁹. libro ſen. Proſpi. Semel imolat⁹ eſt in ſemetipo chr̄s: ⁊ tñ q̄tidie imolat̄ in h̄ ſacramēto. Celebratio q̇ppe ſacramēti euchariſtie eſt imago q̄daꝫ repn̄tatiua paſſionis chr̄i q̄ fuit vera imolatio. Uñ Amb. ſup epl'am ad Heb. In chr̄o ſemel oblata eſt hoſtia ad ſalutē ſempiternā potēs. Quid ḡ nos? Nōne ꝑ ſingulos dies offerim⁹ ad recordatiōeꝫ mortis ei⁹? ¶ Tertia cā ē vti/litas deſiderādē reportationis. Per h̄ em̄ fit hō ꝑticeps meriti dñice paſſiōis ado/rādo reuerēter hoc ſacramentuꝫ. fit etiam particeps orōnis ſacerdotis. Orat em̄ ſp ſacerdos ꝓ oib⁹ circūaſtātib⁹: vt patet i canone miſſe: ⁊ deuotiōes aſſiſtentiū offert deo. Sed forte q̄rit̄. Eſt ne melior miſſa boni ſacerdotis q̄ꝫ mali? Rñdet Tho. i. iij pte. q. lxxxij. ꝙ in miſſa duo ſunt ↄſideranda. ſ. ipm ſacr̄m qð eſt p̄ncipale: ⁊ oratiōes q̄ in miſſa fiunt. Quantū ad ſacramentuꝫ nō min⁹ valet miſſa ſacerdotis mali q̄ꝫ bo/ni. q̇a vtrobiq ꝫ idē ↄficit̄ ſacramentū. Ad hoc facit c. Cū ſcptura. j. q. j. et c. Signi/ficaſti. et c. Non q̄les. Oblatio tñ accepta pro actu offerentis/melior eſt ab vno q̄ꝫ ab alio. Unð ſic oblatio boni eſt meritoria. Oblatio v̄o mali dānabilis: lꝫ res obla/ta ſp ſit deo gratiſſima. Ideo dr̄ Leui. xxj Hō q̇ habuerit maculā nō accedet ad mi/niſteriū dei ſui. Quantū aūt ad orationeꝫ dicēdum ꝙ pōt dupl'r ↄſiderari. Uno mō inq̄ntū habet efficaciā ex deuotōe ſacerdotis orātis. Et ſic nō eſt dubiū ꝙ miſſa boni ſacerdotis ē melior q̄ꝫ mali. Unde. j. q. j. c. Ipi ſacerdotes. Quanto ſacerdotes fue/rint digniores: tāto facil⁹ in neceſſitatib⁹ pro q̇b⁹ clamant exaudiunt̄. Ad hoc facit ibidē. c. Sacerdotes. et c. Sacroſcā. Alio mō inq̄ntū orō ꝓfert̄ a ſacerdote in ꝑſona toti⁹ eccl'ie. Et hoc mō ē fructuoſa orō ſacerdotis pctōris nō ſolū in miſſa: ſed etiā in alijs eccl'iaſticis officijs in q̇b⁹ gerit ꝑſonam eccl'ie. ſed ſic nō ſunt fructuoſe ei⁹ orationes ꝓuate: ſcḋm illð ꝓuer. xxviij. Qui declinat au. ſu. ne au. le. orō ei⁹ erit execrabil'. Ex dictis itaq ꝫ ſequit̄ ꝙ ſicut dr̄ Boñ. Si q̇s liberti⁹ audiat miſſaꝫ melioris ſacerdo/tis: bñ facit: dū tñ nō credat ipm in ſubſtātialib⁹ ſacri excedere pctōrē. al's ꝑicl'oſe er/raret. Notandū inſup ꝙ cōcubinarij publici ⁊ notorij miſſam audire nō licet. Unde xxxij. dr̄. Nullus audiat miſſaꝫ ſacer/dotis quē indubitant̄ nouit h̄re ↄcubinaꝫ. Hoc eſt tñ intelligendū de notorio vl' per ſniam cōuicto: vel ꝑ ↄfeſſionē in iudicio factā. vel q̄ñ nō pōt aliq̄ tergiuerſatiōe cela/lari. Sicut etiā dr̄ Tho. in. iij. pte. q. lxxxij Heretici: ſciſmatici: ⁊ excōicati ſunt ꝑ ſententiā eccl'ie executōe ↄſecrandi ꝓuati. Jō peccat q̇cūq ꝫ eoꝝ miſſam audit: vel ab eis ſacr̄m recipit. Et certe multuꝫ timere de/bent ad tractandū hoc tāvenerabile ſacramētū indigne accedentes. Exēplū narrat Guilhel. ꝙ ſacerdos q̇dā immūd⁹ ⁊ lubricus corp⁹ chr̄i q̄ſi q̄tidie polluto ore ſume/bat. Et vide vindictā dei: Os ei⁹ circa naſum ⁊ mentū eſt ꝯſum: ⁊ lingua cōputruit ita vt vix ꝓ fetore ab amicis ſuis poſſꝫ ſuſtineri. Sic ⁊ ſacerdos in gallia fuit cui⁹ manus in miſſa ſupra arā extenſe igne celeſti vſq ꝫ ad cubitos ſunt cōbuſte. hec Guilh. j. Coꝝ. ij. Qui manducat ⁊ bibit indigne iudiciū ſibi manducat ⁊ bibit ⁊c̄.

Terti⁹ ar. Audiſtis q̄ꝫ ſit ſalutiferū audire miſſam. Uidete ne ꝑ negligētiā veſtrā tāto bono ꝓuemi. Dicit em̄ lex Damnū qð q̇s ſua culpa ſentit/ſibi: ñ alt'i im/putare debet. ff. de reg. iu. l. Qð q̇s. Po/ne caſum de prebendis. Si clericis. li. vj. Ubi cleric⁹ q̇ negligit petere ꝓbendā ſibi debitā cum vacat: ſibi imputare debet: nō ſocio expectāti. Si q̇s ergo negligit audi/re miſſam cū pōt ⁊ ꝓuat̄ tanto fructu: ſibi īputare debet. Audite ſimilitudineꝫ. Rex mādauit aliq̇s ad comedendū ſecū in mēſa vnicuiq ꝫ datur⁹ ampliſſima dona. Si itaq ꝫ aliq̇s eoꝝ ire neglexerit ⁊ penuriam

patiť: nonne ſibi imputandū ē ⁊ de tali ne//gligentia increpandus. Exponeſt applicanotando ꝯ negligentes illud Prouer. vj. Vade ad formicā o piger ⁊ diſce ab ea ſa//pientiam ⁊c̄.

¶De euchariſtia. Sermo.vj.

QWi mandu.

⁊c̄. Dn̄s ieſus in q̄ nocte tra//debať accepit panē. j. Co. xj. Ibi notande ſunt tres ꝯſiderationes cui//libet manducanti aut etiam adoranti ne//ceſſarie.

¶Prima eſt imperialis ſublimitatꝫ: cum dr̄: Dominus

¶Secunda cordialis ſuauitatis: cum di//citur/ieſus

¶Tertia eſt paſſionalis acerbitatis: cum dr̄/in q̄ nocte tradebať.

¶De pma Apoc. xix. Rex re. ⁊ do. dn̄an//tiū. et Ps. Dn̄s v̄tutum ipe eſt rex glorie. De ſcd̄a Bern̄. Ieſu dulcis mēoria dās vera cordis gaudia ſed ſup mel ⁊ oīa eius dulcis p̄ntia. De tertia cantat eccl'ia. In mortē a diſcipulo ſuis tradendꝰ emulis p̄us in vite ferculo ſe tradidit diſcipulis.

¶Qui manducat ⁊c̄.

PRimus ar. An h̄ ſacr̄m ꝓſit tm̄ ſumē//ti ſiue manducanti: Q, ſic. qꝛ alia ſa//cramenta nō ꝓſunt niſi ſumentibꝫ. Cōtra In celebratione huiꝰ ſacri fit ꝓ multis de//p̄catio. Rn̄det tho. p. iij. q. lxxix. Hoc ſa//cramentū p̄ alijs hꝫ ꝙ non ſoluꝫ eſt ſacr̄m ſed etiam ſacrificiū inquantū ꝑ ipm̄ rep̄ſē//tať paſſio dn̄i. Hoc igiť ſacr̄m ſumentibꝰ q̄dem ꝓdeſt ꝑ modū ſacri q̄ conferť gr̄a/et etiā ꝑ modū ſacrificij qꝛ ꝓ omnibꝫ ſumenti//bus offerť. vt patꝫ in canone miſſe. Alijs aūt q̄ non ſumūt ꝓdeſt ꝑ modū ſacrificij i//quantū ꝓ eoꝝ ſalute offerť. Vn̄ in canone miſſe dr̄: Memento dn̄e famuloꝝ ⁊c̄. ꝓ q̄//bꝰ tibi offerimꝰ Hec tho. ¶Pro fu. Mul//tū ⁊ ſepe ꝯſideranda eſt chr̄i beniuolētia q̄ nobis ſeipm̄ dedit. Nam vt dr̄ Tulliꝰ lib. de officijs. Quo q̄ſq; aīo/ſtudio/beniuo//lentia/fecerit p̄ponderandū eſt. Certe p̄cel//lentiſſimū eſt ⁊ inextimabile huiꝰ ſacri do//nū. Donum inquā ꝓutile/donū valde de//lectabile/medicina vicꝫ dulciſſima. Ad h̄ ſpectare p̄t illud Horatij in poetria. Om̄ē tulit punctū: q̄ miſcuit vtile dulci. Sꝫ q̄riť An ꝓſit tm̄ ſumēti. Dic rn̄. vt s̄. Poſt rn̄ſi//onē aūt dicas ꝙ illud valde notandū eſt ꝙ ſumentibꝫ nō ꝓdeſt niſi digne ſumāt. Ne//mo aūt digne ſumit neq; etiā digne ado//rat niſi q̄ mundꝰ eſt. Iō mat. v. Bti mun//do cor. qm̄ ipi deū vi. O imundi p̄ctōres: ſuꝑbi: inuidi: luxurioſi ⁊c̄. Certe indigni eſtis tā p̄cioſo cibo hoc vicꝫ corꝑis chriſti ſacro: qd̄ q̄cūq; ſumere voluerit aut adora//re ſic vt ꝓſit oportet p̄mo cor p̄parare. iu//xta illud. j. Reg. vij. Preparate corda vr̄a dn̄o. Hec aūt p̄paratio fit ꝑ purgationem ꝯſcie q̄ neceſſaria ē ad dignā ꝑceptionem ⁊ adoratione euchariſtie. ¶Figura. iiij. Re//gū. xxiij. Purgata iudea ab idolis p̄cepit ioſias fieri phaſe dn̄o. Moraliť. purgata ꝯſcīa ab affectionibꝫ carnalibꝫ et terrenis q̄ ſunt idoloꝝ ſeruitꝰ dꝫ comedi ⁊ adorari verꝰ agnꝰ paſcalis chr̄s. Dicunt q̄ppe me//dici ꝙ ponere eſcā ſup cibū indigeſtū ē im//minutio vite. Cibꝰ ḡ dn̄ici corꝑis nō com//patiť in ſtomacho aīe cibū alienū. cuiuſmo//di ē terrena affectio aut carnal' Ps. Inſa//tiabili corde cum h̄ nō edebā. Inſatiabile q̄ppe ē cor p̄ctōris. Non em̄ ſatiari p̄t vo//luptate p̄cti.

SEcundꝰ ar. Sup̄ de duobꝫ p̄mis ⁊c̄. Nūc de tertio qd̄ eſt myſteriū admi//rande ſigtionis. Sacramentū q̄ppe dr̄ ſa//cre rei ſignū. Hoc em̄ ſacramentū tres hꝫ ſigtiones p̄cellentes.

¶Prima eſt remēoratiua.

¶Scd̄a rep̄ſentatiua.

¶Tertia p̄figuratiua.

¶In h̄ aūt ſermone dicemꝰ de p̄ma q̄ eſt re//ſpectu rei p̄terite rememoratiua. vicꝫ oīm myſterioꝝ q̄ ꝓ nob̄ fecit deꝰ in carne hūa//na. ſ. icarnatiōis: ntitatis ⁊c̄. ⁊ ſp̄ealiť mor//tis eiꝰ ps. Mēoriā fe. mi. ſuoꝝ mi. ⁊ mi. d. eſ. de. ti. ſe. Et qꝛ chr̄i paſſio ꝑfiſſimū fuit ſa//crificiū iō ꝓpť hāc ſigtionē ſacr̄m iſtd̄ dr̄ ſa//crificiū. Idcirco dn̄s ſacr̄m iſtud iſtituēs dic̄ Lu. xxij. Hoc facite in meā cōmēora//tionē. i. i paſſionis mee recordationē. Et h̄ ap̄ls exponit. j. Coꝝ. xj. di. Quotieſcunq; mā. pa. hūc ⁊ ca. bi. mor. dn̄i annū. do. ve. ipe dn̄s ad iudiciū. Cōſideratio aūt affe//ctiua huius ſigtionis habet tres fructus digniſſimos.

¶ Prio eſt inflāmatiua diuīe dilectiōis.
¶ Scdo eſt exhortatiua grāꝝ actionis.
¶ Tertio ē inductiua interne cōpunctōis

Prio igit̄ ⁊c. q2 vicz dat nobis mēoriā illius amoris ſuauiſſimi quē nobis oñdit filius dei q̄ ꝓ nobis ē incarnatꝰ natꝰ/crucifixus/paſſus/ſepultꝰ/⁊ ad celos tādē aſcēdit. Et vide bñ quantū nos dilexit. Non em̄ ſolū dedit nob̄ ſua.i.ſuas creaturas in obſequiū ⁊ ſuos.i.angelos in adiutoriuz: ſed etiā ſeipm̄ dare voluit/aliter nō poterat contentꝰ eſſe amor eiꝰ. Seipm̄ ḡ dedit in filiū ꝑ carnis aſſumptionē Eſa.ix. Filiꝰ datꝰ eſt nobis. Dedit ſe in ſociū ꝑ vite conformationē Phil.ij. Habitu iuentꝰ vt hō. Dedit ſe in magiſtrū ꝑ doctrine p̄dicationē Jo.xiij. Vos vocatis me magiſter et dñe⁊ bñ diciti⁊ ſum etem̄. Dedit ſe in ducē per exempli opationē. Jo.xiij. Exempluz dedi vobis vt quēadmodū ego feci:ita et vos faciat⁊. Dedit ſe in p̄rem ꝑ grē regenerationē Jo.j. Quotqt aūt re.eū de.eis p̄tātē ſi. dei fieri his q̄ credunt in noīe eiꝰ. Dedit ſe in holocauſtū ⁊ redemptiōis p̄cium ꝑ ſanguis effuſionē Apo.j. Dilexit nos ⁊ lauit nos a pctīs nr̄is i ſanguīe ſuo. Dedit etiā ſe in cibū ad ſpūalez refectionē. Et tandē dat ſeipm̄ in p̄miū ad nr̄am glorificationē Vñ cantat ecclīa. Se naſcens dedit ſociū/conueſcens in edulīū/ſe moriens in p̄cium ſe regnans dat in p̄miū. O ardētiſſimus amor chr̄i ieſu. Multuz ḡ tenemur eū diligere.j.Joā.iiij. In hoc eſt charitas nō q̄ſi nos dilexerimꝰ deū/ſed qm̄ ipe prior dilexit nos. ¶ Scdo ē exhortatiua gratiaꝝ actionis. Hiero. Ideo ſaluator h̄ ſacramentū tradidit vt ſemꝑ cōmēoremur. q2 ip̄e ꝓ nobis mortuus ē ne ſimꝰ ingrati tantis beneficijs.j.Co.vj. Empti em̄ eſtis p̄cio magno. ¶ Tertio ē inductiua interne cōpunctionis. Hoc em̄ ſacr̄m reducit ad mēoriā ꝙ chr̄s ꝓ pctīs nr̄is mortuꝰ eſt Propterea multū cōpuncti eē debemꝰ ꝯſiderantes pctā nr̄a fuiſſe cauſā mortis dñi. j.Pe.iij. Chr̄s ſemel ꝓ pctīs nr̄is mortuꝰ eſt/iuſtus ꝓ iniuſtis. Patz itaq3 quoniā i feruore dilectionis/graꝝ actionis/atq3 cōpunctiōis adorare ⁊ manducare debemꝰ corpꝰ chr̄i. Exemplū de btō Hieronymo in ſuo tranſitu de q̄ narrat Euſebiꝰ.ꝙ cuz q̄dā frater attulit ſibi corpꝰ chr̄i/vir dei vt videre potuit nob̄ ſibi auxiliātibꝫ ptīnꝰ ſeſtrauit i t'rā ⁊ vocē lachrymis ꝯtū poterat clamabat. Dñe/q̄s ego ſū vt ſub tectuz meū itres: Meruit h̄ pctōr hō: Certe dñe nō ſum dignꝰ. Cur nūc tātū te hūilias vt digneris ad hoiem deſcendere publicanū ⁊ pctōrē: Cumq3 ꝓpinquꝰ eēt ſacerdos: erigens ſe vir glorioſus genibꝫ flexis cunctis eū tenentibꝫ cū magnis lachrymis ⁊ ſuſpirijs ⁊ ꝯpluries ꝑcutiens pectus ſuū dixit Tu es dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ q̄ ꝓ me paſſus es. Certe tu es ille q̄ cū deus eſſes añ tpa ⁊ ſine p̄ncipio a deo p̄re genitꝰ eterna ⁊ inueſtigabili ḡnatione q̄ cum ipſo ⁊ ſpūſctō vnus deꝰ es ꝑmanēs illud qđ eras et es/intra vnꝰ puelle corpuſculū te clauſiſti factus hō. Multaq3 alia addidit verba deuotiſſimis myſterijs plena. Quibꝫ finitis: vir dñi glorioſus ſacr̄m ſuſcipiens ad terrā ſupinꝰ redijt. Deinde manꝰ in modū crucis tenens ſymeonis ꝓphete vaticiniuz decantauit. Quo finito: apparente q̄dā luce mirabili ex hac vita glorioſus migrauit Sap.iij. Bonoruz operum glorioſus eſt fructus.

Tertius articulus. Audiſtis qm̄ hoc ſacramentuz eſt rememoratiuū paſſionis chriſti. Unde et chriſtus nobis illud quaſi ex teſtamento reliquit vt ipm̄ ſumentes ⁊ adorantes ex eiꝰ recordatione ⁊ amore animemur ad pugnandum ꝯ vicia. Hoc ergo teſtamentū ſatagamus diligēter implere. Nam dicunt iura. Heres nō implens voluntatē defuncti ꝑdit hereditatem. De voto.c. Licz et.xj.q.j. Silueſter et de teſta.c. Si heredes.et. C. de fideicōmiſſis. autentica hoc amplꝰ. Propone parabolā de ſponſa cui ſublata eſt hereditas ꝑ tyrannū. Sponſus aūt volens eam recuperare ⁊ ꝓpterea ſe morti exponēs teſtamentū fecit relinquēs notabile legatū/puta anulum aureū in quo eſt p̄cioſiſſimꝰ lapis oñdendū filijs: ꝑ qđ rememorentur bñficium paternū ⁊ moneāt̄ cauere ne cōfederent̄ p̄dicto aduerſario. Expone ⁊ applica. Sponſa eſt eccleſia: filij ſunt chriſtiani: tyrannus diabolus: hereditas paradiſus: anulꝰ euchariſtie ſacr̄m. Cauere ḡ ne diabolo confederemi. Imo vt dicitur Jacobi.iiij. Reſiſtite diabolo ⁊ fugiet a vob.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ De eucharistia. Sermo. vij.

Qui mandu.

q ⁊c. Accipite et mãducate hoc est corpus meũ quod ꝓ vobis tradetur. j. Cor. xj. Tria ſũt ibi notanda.

¶ Primũ miranda liberalitas. Accipite et manducate.

¶ Secundũ liberalitatis ſuauitas: hoc ē corpus meũ.

¶ Tertiũ ſuauitatis benignitas. qđ ꝓ vobis tradet.

¶ De pmo Ps. Oculi oĩm in te ſperant dñe: ⁊ tu das illis eſcã in tpe oportuno.

De ſcđo Jo. vj. Pr̃ meꝰ dat vobis panẽ de celo verũ. ¶ De tertio Ro. viij. Propo filio ſuo ñ pepercit ſꝫ ꝓ nobis omnibꝰ tradidit illum. ¶ Salutatio.

¶ Qui manducat ⁊c.

P Rimus ar. An ſacr̃m eucharistie debuerit institui a pncipio: Q, ſic. quia a pncipio genus hũanũ hoc remedio indigebat pſertim post pmoꝝ parentũ transgreſſionẽ. ¶ Contra ē auctoritas chr̃i instituentis. ¶ Rñſio ſm doct. in. iiij. ſniaꝝ diſ. viij. Hoc ſacr̃m ꝯueniens institutũ est i lege euangelica q̄ est lex amoris ⁊ tpe paſſionis chr̃i vicino. Cuiꝰ ſm doct. est pcipua rõ triplex. ¶ Pria est rõ corpalis ſubtractionis. Hanc rõnem ponit Euſebiꝰ di. Quia corpus aſſumptũ ablaturꝰ erat ab oculis: illaturus ſideribꝰ neceſſe erat vt in die cene ſacramentũ corpis ⁊ ſanguinis ſui conſecraret vt coleret iugiter ꝑ myſterium qđ ſemel offerebat in pciũ ¶ Scđa ē rõ legalis terminatiõis. Sacrificia eñi legalia in paſſione terminãda erãt. iõ oportuit tunc nouũ inchoare ⁊ nõ añ. qꝛ nõ erat cõueniens vmbrã ⁊ veritatẽ ſil' currere. Beda. Finitis veteris paſce ſolennijs q̄ in cõmẽoratione antiq̄ liberationis de egypto agebant tranſit ad nouũ qđ i ſue redẽptionis mẽoriã eccliaꝫ frequentare deſiderat: ꝑ carne ⁊ ſanguie agni ſue carnis ⁊ ſanguinis ſacr̃m i pãis ⁊ vini figura ſubſtituẽs ſacerdos i etnũ factꝰ ſꝫ ordinẽ melchiſedech ¶ Tertia ē rõ ſpũalis iformatiõis. Per h̄ eñi docemur q̄ firmiter ⁊ q̄ ſepe recordari debemꝰ dñice paſſionis q̄ iminẽte institutũ ē h̄ ſacr̃m. An ḡ paſſiõeꝫ institutũ fuit ñ celebrandũ tũc ſꝫ postea: vt eẽt remẽoratiuũ paſſiõis: ⁊ ſic feruẽtior eẽt deuotio ad illud Aug. li. rñſionũ ad ianuariũ. Saluator nr̃ vt vehemẽtiꝰ cõmẽdaret huiꝰ altitudinẽ myſterij: vltimũ h̄ voluit ifigere cordibꝰ ⁊ mẽorie diſcipuloꝝ a q̄bꝰ ad paſſionẽ diſceſſurꝰ erat Hec ille. Sic ḡ pcepit filijs iſrl' tunc pmo agnum paſcalẽ manducare qñ decreuit eos de egyptiaca ſuitute liberare: Ita ſacramentũ hoc pmo iſtituit qñ voluit nos de ptãte diabolica eripere in ſignũ euidentiſſimũ amoris dulciſſimi quẽ ad nos habuit. ¶ Pro fundamento Mirari debemꝰ diuinã pietatẽ qm̃ cũ inimici eius eſſemꝰ tantã nobis exhibuit charitatẽ. O veriſſimus dei amor Galt. in alexã. Que faſtidit hõ non vere diligit. Ille eſt verꝰ amor miſerũ q̄ non faſtidit amicũ. O q̄ efficaciter allicere dꝫ corda nr̃a ſuauiſſimus amor ille. Nam vt dicit Tulliꝰ lib. đ amicicia. Non tã vtilitas ꝑ amicũ pcipit: q̄ amici amor ipẽ delectat. Huiꝰ aũt amoris chr̃i ſignũ clariſſimũ eſt ſui corpis ſacr̃m. Querit ḡ quare a pncipio non fuit hoi datum. Dic rñ. vt s̄. Ex q̄ concludo: qm̃ iſtud eſt ſacr̃m amoris: ꝓpterea inſtitutũ eſt qñ amor eius bulliebat atq feruebat Jo. xiij. Cũ dilexiſſet ſuos q̄ erant in mundo in finem dilexit eos. i. ſm glo. maiora ſigna dilectionis oſtendit. O miſeri pctõres q̄ eũ nõ diligunt: ſꝫ carnẽ ⁊ mũdũ. O fatui: auari: vſurarij ⁊c. O imundi: luxurioſi ⁊c. O excecati ſupbi ⁊c. Vos chr̃m contẽnitis q̄ tã feruenter vos amauit. Certe non eſtis digni hoc ſacr̃m ſumere: neq etiã adorare Eſt eñi ſacr̃m noue legis q̄ ē lex grẽ. Vñ non eſt ſumendũ niſi ab his q̄ ſunt in gra: iam vicꝫ purgata peti vetuſtate. ſic infirmitate purgata corpus ē reficiendũ nõ ante. quia ſi adhuc eſſent humores corrupti refectio illa morbum aggrauaret. ¶ Figura Exo. xvj. Filij iſrael non receperũt mãna: niſi prius ꝯſumpta farina egyptiaca. Sic non eſt ſumendũ corpus chr̃i: niſi priꝰ ablata ꝯuerſatione praua Jõ dr. j. Co. xj. Probet ſeipm hõ ⁊ ſic de pane illo edat ⁊c.

S Ecundꝰ art. In pcedenti ⁊c. Nũc đ ſcđa ſigtione q̄ eſt rei pñtis repreſentatiua. ſ. eccleſiaſtice vnitatis. Et ratione huiꝰ dicitur cõmunio. qꝛ per ipm̃ cõicamꝰ et vnimur chriſto et inuicem. Deuota au-

tē hui⁹ ſigtionis ꝯſideratio habere pōt in nobis triplicē fructū inq̄ntū oſtendit triplicem debere eſſe vnitatē inter nos.

Prima ē vnitas mēbroꝝ ſub vno capite

Scd̄a eſt vnitas filioꝝ ſub vno patre.

Tertia ē vnitas amicoꝝ i vna charita

Prima igit̄ ꝛc̄. Conuocatio em̄ fidelium que dr̄ eccl'ia eſt corp⁹ chr̄i myſticū: cui⁹ caput eſt ipſe chr̄s. Eph.j. Ipm dedit caput ſup oēm eccl'iam q̄ eſt corp⁹ ipſius. Et hoc euidētiſſime ſigtur ꝑ hoc ſacramētū in q̊ oēs fideles recipiunt vnū ꝛ idē verū chr̄i corpus. Vn̄ Ro.[illegible].xij. Multi vnū corp⁹ ſumus in chr̄o: ſinguli aūt alter alterius mēbra. Vn̄ patet q̄ntam iniuriā faciunt huic ſacr̄o q̄ cum odijs fraternis accedunt ad illud: aut pleni fraudib⁹ aut inuidijs. Cōtradicunt em̄ huic ſacr̄o qd̄ eſt ſacramentū vnitatꝫ. Vn̄.j.Coꝝ.x. Vn⁹ panis ꝛ vnū corp⁹ multi ſum⁹ oēs q̄ de vno pane ꝛ de vno calice participam⁹. Ubi nota ꝙ vnus panis materialis fit ex pluribꝫ granis pulueriʒatis ꝑ aq̄ admixtionem et ignis decoctionem. Sic ſpūal'r vt ſimus vnus panis. Primo neceſſaria ē pulueriʒatio hūilitatꝫ: vt.ſ. vnuſquiſqꝫ ſe humiliet puluerē ſe eſſe cogitādo ꝛ ſeipm pulueriʒādo ꝛ molēdo. Nō em̄ pōt ſupbus alijs bn̄ conuiuere. Scd̄o humectatio benignitatꝫ ꝑ quā vniunt̄ hoies dū ſibi inuicem cōplacere volunt. Tertio decoctio charitatꝫ. Aq̄ quippe farine mixta niſi fieret decoctio diſponeret ad corruptionē. ſic et beniuolentia mutua/niſi ſit decocta charitatꝫ igne traheret ad pct̄i corruptiōem: vt patet in his q̄ ſunt inuicē beniuoli ſm carnē aut ſm mūdū: ꝛ nō ſm deū Timēdū eſt em̄ ꝙ mlti ſt̄ tales. Scd̄a eſt vnitas filioꝝ in vno pr̄e: q̄ vicꝫ oēs filios ſuos vno pane reficit. Jo.j. Quotq̄t aūt receperūt eū dedit eis ptātē filios dei fieri. Tertia ē vnitas amicoꝝ i vna charitate. Vn̄ poſt inſtitutionē hui⁹ ſacr̄i dñs dixit diſcipul' ſuis Joā.xiij. Mādatū nouum do vob̄ vt diligatꝫ inuicē ſic di. vos: In hoc cognoſcēt oēs ꝙ diſcipl'i mei eſtꝫ ſi dilectionē habueritꝫ ad inuicē. Hāc aūt triplicē vnitatē predicrā ſtatim poſt hmōi ſacramēti inſtitutionē petebat dñs orans ꝓ nob ad patrē: ꝛ di. Joā.xvij. Ego ꝓ eis rogo: nō ꝓ mūdo rogo: ſed ꝓ his q̄s dediſti mihi ꝛc̄. Pr̄ ſctē ſerua eos q̊s dediſti mihi vt [illegible] vnū ſicut ꝛ nos vnū ſum⁹ ꝛc̄. Nō ꝓ eis rogo tm̄ ſꝫ ꝓ eis q̄ credituri ſūt ꝑ vbum eoꝝ in me: vt oēs vnū ſint ſicut tu pater in me ꝛ ego in te vt et ipſi in nobis vnū ſint vt credat mundus qꝛ tu me miſiſti ꝛc̄. Hec ibi. Eſt ḡ hoc ſacr̄m eccl'iaſtice vnitatꝫ: ꝑ qd̄ ꝯfutant̄ oēs heretice prauitates ꝑ q̄s fit ab eccl'ia diuiſio. Exemplū. Fuit q̄dā heretic⁹ in ꝓuincia brabantie q̄ debebat cōburi. Cū aūt ꝓiect⁹ eſſꝫ in ignē: clamauit Juuate me. Et ſtatim demones extraxerūt eū de igne. Qui cū denuo fuiſſet ꝓiect⁹ ꝛ ſꝑ liberat⁹: iam catholici diſputabant de fide. Supueniēs autē q̄dam ꝑdicatoꝛ/ dixit epo. Faciatꝫ huc apportari corp⁹ chr̄i. Qd̄ cū factū fuiſſet: hereric⁹ i ignē ꝓiect⁹/ſicut ꝑus clamauit Juuate me. Et demones rn̄derūt Nō poſſumus: qꝛ maioꝛ nob̄ ſupuenit. Magna igitur ꝛ miranda hui⁹ ſacramēti vtus. Nec mirꝫ hoc: qm̄ ibi adeſt ipſe dn̄s vtutū. Ps. Dn̄s vtutū nobiſcum.

Terti⁹ ar. Aud̄. ꝛc̄. Si ḡ vultꝫ hoc ſacramentū vob̄ ꝓdeſſe: cauete ne hāc vnitatē impugnetis. Dicit em̄ regl'a iurꝫ. Ex eo nō debet q̄s fructū cōſeq̄ qd̄ ſemel niſus extitit impugnare. Pone caſum i eo qui impugnat teſtamentū q̄ ſi id improbe facit ꝛ ſuccūbit: q̄cq̄d ex teſtamento capiebat ꝑdit. ff. de inoffi. teſta. §. Meminiſſe. Ad idē. xiij. q.ij. c̄. p̄poſteꝝ. Expone et applica notādo ꝙ teſtamētū chr̄i eſt teſtamentū vnitatꝫ ꝛ pacis Unde ipſe dicebat Joan.xiij. Pacē relinquo vobis: pacē meā do vobis.

De euchariſtia Sermo octauus

QUi mādūcat ꝛc̄. Qui credit in me habet vitam eternam. Joā.vj. ſm Aug. credere in eū/eſt ipm mādūcare. Eſt autē notanda differētia inter iſta Credere chr̄iſtū: Credere chr̄o: et Credere in chr̄iſtū. Nam credere chriſtū eſt/credere ipm eſſe. Sic credebant demones de q̄bꝫ Lu.xiiij. Sciebant ipm eſſe chr̄m. Credere autem chr̄o eſt vbis eius aſſentire. Sicut etiam credunt demones ꝛ mlti pctoꝛes: vt dicit

Aug⁹. ſup Joā. Credere aūt [illegible] chr̄m: vt dr̄ Aug. ibidē Eſt credēdo [illegible]are: credē/ do in eū ire: ⁊ ei⁹ mēbris incorpari. Ipſa ē fides q̄ p dilectionē opat̄. Salutatio.
Qui manducat ⁊c̄.

PRim⁹ articul⁹ An pctā venialia im/ pediāt effectū hui⁹ ſacri: Q, nō. q̄a venialia p hoc ſacr̄m tollunt̄. Cōtra. Da maſce. dr̄ li. iiij. Ignis eius q̄d in nob̄ eſt deſiderij aſſumēs eam q̄ ex carbone eſt. i. ex hoc ſacro ignitionē: cōburet nr̄a pecca/ ta ⁊ illuminabit corda nr̄a: vt p participa/ tionē diuini ignis igniamur ⁊ deificemur Sed ignis nr̄i deſiderij vel amoris impe dit̄ p venialia. igit̄ ⁊c̄. Rn̄det Tho. pte iij. q. lxxvij. Pctā venialia aut ſunt pteri/ ta: aut actu exercita. Primo mō nō im/ pediūt. Poteſt em̄ ꝯtingere q̄ aliq̄s poſt multa venialia cōmiſſa deuote accedit et plene ꝯſequit̄ effectū hui⁹ ſacri. Secun/ do modo nō ex toto ipediunt ſed ex parte Effect⁹ em̄ hui⁹ ſacramēti nō ſolū eſt ade/ ptio habitualis gratie vel charitatis: ſed etiā q̄dam actualis refectio ſpūalis dulce/ dinis. que q̄dem impedit̄ ſi q̄s accedit mē te diſtracta p venialia. ſed nō tollit̄ augmē tū grē habitualis. Hec Tho. Pro fū/ damento. Non debet res mūda reponi ni ſi in loco mundo ⁊ decenter diſpoſito. q̄a vt dr̄ Horaci⁹ in epl'is. Sincerū niſi vas q̄dcūq̄ ifūdis aceſcit. Et ſm̄ doctnā Ari ſto. in poſtp̄dicamēt̄ Cōtraria nō pn̄t eē in eodē. Ideo nō pōt recipi effect⁹ eucha/ riſtie vbi eſt diſpoſitio ꝯria. Querit̄ ḡ An venialia faciant diſpoſitionē repugnantē effectui eucharſtie: ſic q̄ ipediant ⁊c̄. Dic rn̄. vt ſ. Ex qua cōclude q̄ cōmunicatur⁹ debet q̄ntum pōt oēs affectiōes ino̅rdina/ tas repmere: ⁊ p orationē feruentem ſe p̄/ parare: animū oino a terrenis ⁊ carnali/ bus abſtrahēdo: vt ſic ſpūalis efficiat̄ q̄n/ tum erit poſſibile dum cibū ſpūalē vult ac cipere Audite o carnales. o mundani ⁊c̄. Nā ⁊ ipe chr̄s poſtq̄ de hoc ſacro p̄dica/ uerat Joan. vj. dicebat: Spūs eſt q̄ viui/ ficat: caro autē nō pdeſt q̄cq̄. Uerba que ego loq̄r vobis/ ſpūs ⁊ vita ſunt. Mun/ dande ḡ ſunt oēs extranee affectiones.

Figura Gen̄. xviij. Trib⁹ viris dr̄ abraā Requieſcite ſub arbore ⁊ lauent̄ pedes vr̄i Et fecit cōmiſceri tria ſata ſimile/ et ex eis panes ſubcinericios fieri ⁊ eis dari. Spi/ ritualiter Abraam. i. diuin⁹ ſermo hortat̄ fideles req̄eſcere ſub arbore crucis: purifi cantes pedes. i. aīe affectiones. et tūc ſa/ ra. i. eccl'ia: affert tria ſata ſimile. i. tria que ſunt in hoc ſacramēto. ſ. deitatem: aīam: ⁊ carnē. ex q̄bus ꝯficit̄ panis ſubcinericius. id eſt refectio latens ſub cinerib⁹. i. ſub ſpe cieb⁹ ſacramentalib⁹. He em̄ tres ſubſtā/ tie ſunt in chr̄o: qui dicit Joā. vj. ca. Ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcendi.

SEcūdus ar. In p̄ced. ⁊c̄. Nūc de ter tia q̄ eſt re[illegible]ture p̄figuratiua. ſ. diui ne fruitiōis que erit in patria. Et rōne hu ius ſigtionis dr̄ viaticū: q: eſt cib⁹ viatoꝝ illuc tendētiū. Un̄ cantat eccl'ia Ecce pa/ nis angeloꝝ fact⁹ cib⁹ viatoꝝ. Dicit̄ etiā euchariſtia. i. bona grā. q: grā dei vita et/ na. Rho. vj. Cōſideratio aūt hui⁹ ſigtōis eſt triplicis fruct⁹ inductiua

Primo ſperatiue affectionis
Scd̄o affectiue incitationis.
Tertio incitatiue p̄guſtatiōis.

Primo igit̄ eſt iductiua ſperatiue affectio nis pueniēdi vicʒ ad hereditatē celeſtem. Un̄ dr̄ hoc ſacr̄m pign⁹ eterne hereditat̄ Uide dei bonitatē. Cum em̄ p paſſionē nobis adq̄ſierit hereditatē celeſtē/ quā tn̄ dum viatores ſum⁹ nō poſſum⁹ poſſidere in re: ſed tm̄ in ſpe: ideo nob̄ hoc ſacramē/ tum reliq̄t in pignus. Nihil em̄ p̄cioſi⁹ vl' dulci⁹ relinq̄re poterat q̄ ſeipm̄. Un̄ diſci pulis dicebat Mat. vl. Ecce ego vobiſcū ſum vſq̄ ad ꝯſummatiōem ſeculi. Se/ cundo eſt inductiua affectiue incitationis vt ſcʒ feſtinem⁹ ad deū ꝯuerti ⁊ ad ipſum clare vidēdū ptingere. Heb. iiij. Feſtine/ mus ingredi in illam req̄em. Audite o de/ ſides ⁊ negligētes. Feſtinabim⁹ aūt igre di ſi feſtinem⁹ bene opari. Tertio eſt in/ ductiua incitatiue preguſtationis. In hoc em̄ ſacramento eſt q̄dam p̄libatio diuine bonitatis. Unde in q̄dam hymno huius ſolēnitatis. Qui nobis das tā dulcia p̄gu ſtando p̄ludia: te frui des in patria btā no bis gaudia. Ideo etiam dicit Bern̄. O glorioſa ⁊ amabilis ſponſa/ ſponſum ha/ bes in terra ſub ſacramēto: ſed in celis ha bitat ſine velamento. h reuera q̄ſi dulce p̄/ ludium ⁊ iocunda deſponſatio. ibi nuptia le ꝯuiuium ⁊ vera fiet coniunctio. ſcʒ cum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

de fide ad ſpẽm: de ſpẽ ad rem: de mẽſa ad menſam: de ſabbato ad ſabbatũ fiet trãſ//migratio. Tunc em̃ videbit ipſe Jeſus q̃ dulcis eſt in facie: dulcꝫ in ope: dulcis ĩ no mine. Patent itaqꝫ in his trib⁹ vltimis ſermonibus tres hui⁹ ſacramẽti ſigtiones q̃ notant in trib⁹ collectis miſſe hui⁹ feſtiui//tatis. Prima in pma. Scḋa in ſcḋa. Tertia in tertia: vt patet intuẽti. Notant etiaꝫ in illa antiphona quaꝫ cantat eccl'ia ſuper Magnificat. O ſacrũ ꝯuiuiũ in q̃ chr̃s ſumit recolit memoria paſſiõis ei⁹. Ecce pꝛima ſigtio. mens implet[illegible]a. ecce ſecunda: q̃a p grãm fit vnitas eccl'ie. et future gl'ie nobis pign⁹ dat. ecce tertia. Cũ g̃ ſumes aut adorabis chr̃i corp⁹ in hoc ſacramẽto: tres p̃dictas ſigtiões ꝯſidera/ vt inde fructus ſalubres valeas report[illegible]e. O q̃reuerenter adorandũ eſt hoc ſacr̃m in q̃ nobis oſtendunt tanta ⁊ tã venerãda myſteria: p̃ſer[illegible]n cũ legam⁹ aĩalia irrõnalia ſibi aliq̃n magnã reuerentiã exhibuiſſe. Patet p exemplũ ſupi⁹ poſitũ in ſer. iij. ¶ Exemplũ narrat Ceſari⁹. Mulier q̃dam cum apes multas nutriret ⁊ ille nõ pficerẽt/ imo paſſim morerent. Cũ remediũ circũquaqꝫ q̃reret: dictũ eſt ei q̄ ſi corp⁹ dñicũ iter illas locaret: mox illa lues ceſſaret. Illa igitur ad eccl'iam pgẽs ⁊ ſe cõicare ſimulãs: cor//pus dñi ſumẽs/ ſtatiꝫ a ſacerdote recedẽs extraxit: et in vno alueolo collocauit illud. Mira dei opa ⁊ mira ei⁹ potẽtia: vermiculi creatorẽ cognoſcẽtes: de fauis [illegible]is hoſpi//ti ſuo dulciſſimo capellã mire ſtructure fecerũt in q̃ altare eiuſdẽ materie erigentes. ſacratiſſimũ dñi corp⁹ ſup illud poſuerunt Et bñdixit dñs opib⁹ eorũ. Proceſſu ꝓo tpis cũ femia illa vaſculũ illud aperuiſſet etiã dictũ oratoriũ conſpexiſſet: expauit. Currẽſqꝫ ad ſacerdotẽ confeſſa eſt ei oĩa q̃ egerat ⁊ viderat. Tũc ille aſſũptis ſecuꝫ parochianis ſuis: ad vaſculũ venit: et a//pes cõuolantes ⁊ ad laudeꝫ creatoris ſui bõbizantes abierũt. Sacerdos aũt ⁊ aſſiſtẽtes capellulas: parietes: feneſtras: te//ctũ: campanile: oſtiũ: altare/ admirantes: corpus dñicũ cum laude ⁊ gl'ia ad eccleſiã tulerunt. Hec Ceſari⁹. Mirꝫ certe q̄ irra//tionalia creatorẽ cognoſcũt ⁊ reuerentur. Et miſeri pctõres eũ multipl'r offendunt et aſpnant. Audiãt igit illud Eſa. xxxiij. Ve qui ſpernis: nõne ⁊ ipſe ſperneris.

¶ Tertius ar. Audiſtꝫ ⁊c. Pro tãto g̃ beneficio ꝯtinue grãs deo reddere de//bem⁹. Dicit em̃ lex. ff. de petitiõe heredi//tatꝫ. l. Sꝫ ſi. §. Cõſulit. Bñficij acceptor natural'r obligat ad antidota. Nihil aũt rependere deo poſſum⁹ niſi gratiarũ actio//nes: q̃ etſi ſint ad dei laudem: ſunt tñ oĩno ad nr̃am vtilitatẽ. Sepi⁹ g̃ memores eſſe debemus diuinoꝝ bñficioꝝ: inter q̃ hoc eſt p̃cipuũ. ſ. corpis ſui ſacramẽtũ. al's indigni erimus aliq̃d p futuro a dño ĩpetrare. Nã vt hꝫ extra de reſcptꝫ Si proponente. De bñficio iã accepto ſemp facienda eſt men//tio ſiq̃s aliud beneficiũ voluerit impetra//re: Vñ ⁊ ꝓpterea inſtitutuꝫ eſt euchariſtie ſacr̃m vt ſemp memores ſim⁹ beneficij re//demptionis et ſuauiſſimi amoris chriſti. Propone parabolam iuxta dictũ illud Hieronymi. Hanc vltimã memoriã nobis reliq̃t queadmodũ ſiq̃s pegre pficiſcẽs: ali//q̃d pign⁹ ei quem pfecte diligit relinq̃t/ vt q̃tienſcũqꝫ illud viderit/ poſſit ei⁹ bñficia et amicicias memorari. Quẽ ſi ille perfe//cte dilexerit: nõ ſine ingẽti deſiderio vidẽ//di amicũ poterit pignus illõ videre. Ex//pone ⁊ applica: qm̃ ſi vere chr̃m diligim⁹: quotiẽs illõ ſacramẽtũ videbim⁹/ flagra//bimus deſiderio videndi eum. Aug. Tota vita boni chr̃iani ſanctũ deſideriũ.

¶ De Euchariſtia Sermo nonus.

Qui mãducat ⁊c. Panis quẽ ego dabo/ caro mea eſt pro mundi vita. Joã. vj

Ibi ſunt tria notanda

¶ Primũ diuia liberalitas: cũ dr̃. Panis quem ego dabo.

¶ Scḋm liberalitatꝫ ſuauitas: cũ dr̃. caro

¶ Tertiũ ſuauitatꝫ vtilitas: cũ (mea eſt. dicit. pro mundi vita.

¶ De pmo Joã. vj. Ego ſũ panis vite.

¶ De ſcḋo ibidẽ. Caro mea vere eſt cib⁹.

¶ De tertio ibidẽ. Panis ver⁹ eſt q̃ de celo deſcẽdit ⁊ dat vitã mũdo. ¶ Salutatio.

¶ Qui manducat ⁊c.

Primus ar. An aqua ſit de integritate hui⁹ ſacr̃i: Q̃, ſic. Cyprian⁹. Sicuti ſctificando calicẽ dñi ſola aq̃ offerri nõ po

teſt: ſic nec vinū ſolū. Contra. Pani nihil cōmiſcet. ḡ nec vino. ¶ Rn̄de Scotus in. iiij. diſt. xij. hoc nō eſſe ſim[illegible] de neceſſitate ſacramenti. quia aqua etiā nō ꝯuertit in ſanguinē niſi prius fuerit cōuerſa in vinū Greci etiā nō apponūt aquā: vt dicit Inno. de offi. miſſe. pte. iiij. Eſt tn̄ de neceſſitate miſtri ꝓpter ꝓceptū eccl'ie. Ipſe etiā chr̄s vinum cum quo fuit aq̄ mixta cōſecrauit. Iuxta illud Dam. li. iiij. Chr̄s calicem ex vino ⁊ aq̄ tradidit diſcipulis ſuis. Cōgruentia aūt appoſitionis aque eſt ꝓpter myſteriū/ vt ſignificet ꝑplus vniri chr̄o. iuxta illud de ꝯſe. diſt. v. vel. ij. Omne. Cū in calice aq̄ vino miſcet: ꝑplus chr̄o vnit. i. vniendus ſignatur ꝑ fidem ⁊ dignā ſacramenti ſuſceptionē. Et ſic dicit Bona. Sicut aq̄ de ſe eſt inſipida: ita ſignificat ꝑplm inſipiduz q̄ fit ſapidus ꝑ coniunctionē cum ſapia chriſto ſicut aqua cū adiungit vino. Hec Sco. et Bona. ¶ Pro fundamento. Si bonum et laudabile eſt ſcire cauſas rerū naturaliuz: iuxta illud Virgilij in georgicꝪ. Felix qui potuit rex cognoſcere cauſas. Multo laudabilius eſt cognoſcere cauſas eoꝝ q̄ circa ſacramenta noſtre ſalutꝪ ſunt obſeruanda. Tenendū em̄ eſt ꝙ nihil eſt ibi ſuꝑfluū Nā dicit cōmentator. j. phyſic. Non eſt ponēda pluralitas ſine neceſſitate. Queritur ḡ de aqua An ſit de neceſſitate ſacramenti euchariſtie: Dic rn̄. vt ſ. Ex qua cōclude q̄ amabile ſit hoc ſacramentū quo ſignificat ⁊ efficit ꝑplī catholici cum chr̄o copulatio. Quid em̄ deſiderabilius q̄ chr̄o vniri: Certe nihil. Nihil em̄ vtilius: qm̄ vt dicit Matt. j. Ipſe ſaluū faciet ꝑplum ſuū. i. ſibi adherentē. Nihil honorabilius. j. Pet. ij. Vob honor credentibus. ſ. in ieſu ꝑ fidez charitate formatā: q̄ chr̄o copulat. Nihil ꝑterea dulcius: qm̄ ſicut dicit Rich. de ſctō vic. Ieſus nomē dulce: nomē delectabile: nomē ꝯfortās pctōrem: ⁊ bn̄ ſpei. Ex oppoſito q̄d horrendū magꝪ q̄ a chr̄o ſeparari. Audite o pctōres lubrici: adulteri: auari ⁊c. q̄ a ieſu lōge eſtꝪ: qm̄ vt dicit Ps. Longe a pctōribus ſalus. Redite ḡ ad ieſum: vt digne ꝑcipiatꝪ hūc ſui corꝑis cibū: cuiꝰ ꝑfecto virtutē ⁊ dulcedinem nullus exꝑmere ſufficit: ⁊ quō vere refocillat aīa ⁊ fortificat in agone ſpūali. ¶ Figura. j. Regū. ix. Ionathas ex pugna fatigatus q̄ſi viſum amiſerat: et guſtato melle refocillatus eſt. Sic et anima refocillat ꝑ corpus chr̄i: qđ eſt dulcius ſuꝑ mel ⁊ fauum. Ideo multū eſt deſiderandū: quia eo ſemꝑ indigemus Ambro. Qui vulnus habet: medicinam requirat.

Secundus art. In ꝑcedentibus ⁊c. In ſequentibus dicturi ſumus de fructibus ex digna euchariſtie ꝑceptione ꝑuenientibus. ¶ Ubi p̄mo notandū ꝙ de hoc ſacramento exponi pōt illud Apoca. vl. Ex vtraq; ꝑte fluminis. ſ. copioſiſſime grē i chr̄o exiſtentꝪ: lignū vite ſcʒ hoc ſacramentū viuificatiuum afferens fructꝰ duodecim. Iſti aūt fructꝰ ſunt Purgatio: viuificatio: refectio: fortificatio: illuminatio: grāꝝ augmētatio: ſatiſfactio: defenſio ſeu ꝑſeruatio: releuatio: ꝑſeueratio: diuinitatis ꝑguſtatio: glīe adeptio. In hoc aūt ſermone dicendum de q̄ttuor p̄mis: qui ſunt

¶ Purgatio
¶ Uiuificatio
¶ Refectio.
¶ Fortificatio

Primꝰ igit eſt ꝯſcie purgatio. ſ. a venialibus ⁊ q̄nq; a mortalibus oblitꝪ. Q, āt ꝑ h̄ ſacr̄m purgent venialia: h̄r de ꝯſe. di. ij. c. Cū oē. et ca. Si q̄ties. et c. Añ bn̄dictōez. Un̄ ⁊ Amb. li. de ſacris dicit. Iſte panis q̄tidianꝰ ſumit in reuerentiā q̄tidiane infirmitatis. Quātꝰ aūt ſit iſte fructꝰ patere pōt ſi ꝯſideremꝰ q̄ntū venialia ledant aīam. Lʒ em̄ eternā damnatiōem nō inducant: diminuūt tn̄ feruorē charitatꝪ ⁊ ad mortalia diſponūt: ⁊ ad penā purgatorij q̄ ē grauiſſima ꝯtrudūt. Uidere potes alibi vbi de pctō. Per hoc etiā ſacr̄m purgant mortalia oblita. Ideo h̄ ſacr̄m dr̄ ablutio ſcelerū Et hoc intelligit de oblitꝪ: facta inq̄ſitione ſufficienti. Un̄ dicit Sco. in. iiij. di. ix ꝙ ſiq̄s facta examinatōe diligēti nō recordaret niſi de vno pctōꝝ ſuoꝝ: ⁊ de illo dūtaxat confiteret in particulari: ⁊ de oblitꝪ in generali/ cōicando grām ⁊ remiſſionem obtineret. Et multoties peccata oblita virtute ſacramenti ad memoriā reducunt. Et tunc tenetur hō poſt ſuſceptū chriſti corpꝰ q̄citius poteſt de illis confiteri in ſpeciali ¶ Scđs fructꝰ ē aīaꝝ viuificatio Preſtat ei ⁊ cōtinuat vitā aīe Et h̄ rōne ꝯtenti. ſ. chriſti: q̄ dicit Ioā. xj Ego ſum reſur. ⁊ vit.

Sic em̄ lignum vite comeſtū vitā conſeruabat vt p̃z Geñ. ij. ſic diuina ſapia chr̄us Sap̄. iij. Lignum vite eſt his q̄ apprehēderint eā: ⁊ q̄ tenuerit eā beatꝰ. Propt̄ qḋ dicebat Jo. vj. Niſi manducaueritis carnē filij hoīs non habebitis vitā in vobis.

Tertius eſt refectio ſeu cibatio. Joā. vj Caro mea vere eſt cibꝰ. Sic em̄ ait Rich. in. iiij. di. viij. Queadmodū anīe vegetatiue q̄ eſt formale ꝑncipium naturalis vite generabiliū ⁊ corruptibiliū deꝰ indidit potentiā generatiuā ꝑ quam res viuens efficit/ ⁊ augmentatiuā ꝑ quā augmentat̄: ⁊ nutritiuā ꝑ quā ipa nutrit̄ ⁊ in eſſe conſeruat̄ q̄diu viuit recuperando id qḋ ſucceſſiue deperdit̄. Jta p̄z miſericordiaꝝ chriſtꝰ inter ſacramenta tria inſtituit ꝑ quoꝝ vnū fit aīa viuens vita ſpūali. ſ. ꝑ baptiſmū: ꝑ aliud ꝓ vita ſpūalis auget̄ ⁊ roborat̄. ſ. ꝑ ſacramentū confirmatōis: per aliud aūt nutrit̄ ⁊ conſeruat̄. ſ. ꝑ euchariſtiam ꝑ quā reparat̄ qḋ quotidie de charitatis feruore deperdit̄. Et ꝓpterea dat̄ ſub ſilitudine cibi ⁊ potꝰ. Per h̄ āt reficit̄ mēs hūana: q2 dum ꝑ hoc ſacr̄m ſentit ſe tm̄ a deo amari ꝙ p nobis mori voluit: ⁊ corpus ſuū ſic mirabiliter nobis tribuit: igne charitatis inflāmat̄: ⁊ in deū tranſformat̄. Jō ps̄ dicit. Juſti epulent̄ ⁊ exultent ⁊ delectent̄ in leticia

Quartꝰ ē animaꝝ fortificatio. Sic em̄ mentē roborat. vt cibꝰ corꝑalis corpꝰ. Nec mirū cum in illo ſacramento ꝯtineat̄ ille qui eſt fortiſſimus ⁊ potentiſſimꝰ. Nō dubiū ergo q̄n det quantū in ſe eſt: firmiuſ ꝓpoſitum cauendi a futuris: ⁊ in bono ꝑſeuerandi.

Exemplū narrat Ceſariꝰ. ꝙ in ciuitate remenſi miles q̄dam conſobrinā ſuam concubinā habebat ⁊c. Vide in primo aduentuali ſabbato ante quartā dñicam aduentus.

TErtius ar. Audi. qm̄ euchariſtie ſacramentū fructuoſiſſimū eſt cuiꝰ fructus omnibꝰ offert̄. Cauete ḡ ne ꝑ negligentiā veſtram tantis fructibꝰ ꝑuemini: ⁊ ſic merito ſitis increpandi. Nam dicit lex. Qḋ ꝑ me ſtat mihi imputari debet. ff. de contrahenda emptiōe ⁊ venditiōe. l. Hec venditio. §. j. Et ſic h̄r extra de conſtitutionibꝰ. Si aūt: non ſolum dolus ſed etiā negligentia imputat̄. Audite. Si rex vobis dimiſiſſet tunicā ſuam tali lege ꝙ quicunꝗ ad eā confugeret: honorem regi faciēs: magnū l[illegible] inde reportaret. Nōne libenti aīo [illegible]. Aut ſi q̄s negligeret. ⁊ ſic fame ⁊ egeſtate periret: nonne multū eſſ3 increpandus. Expone ⁊ applica notando illud qḋ dicit Seneca. Turpis eſt iactura q̄ ꝑ negligentiā fit.

Sermo. x.

QUi mandu.

⁊c. Operamini nō cibum qui perit: ſed q̄ permanet in vitā eternā quē filius hoīs dabit vobis. Hunc em̄ p̄r ſignificauit deus. Jo. vj. Tria ſunt ibi notanda q̄ faciunt hunc cibū deſiderabilem. Primū eſt duratiōis ꝑpetuitas: cum dicit. Operami nō ci. q̄ pe. ſed qui ꝑma. in vi. eternā. i. operando q̄rite non cibum corporalem: ſed magis ſpūalem. Vn̄ Mat. vj. Primū querite regnū dei. Secundū eſt dationis liberalitas: cum dicit. Quē filius homīs dabit vobis. i. paratꝰ ē dare. Alchuinus. Filius hoīs ſeipm̄ dat nobis. vt nos in ipo ⁊ ipe in nobis maneat. Tertiū eſt ꝓmiſſionis ſecuritas: cū dicit. Hunc em̄ pater ſigiuit deus: iō ꝓmiſſio eius eſt ſecura. q. d. Ad hoc em̄ ꝑncipaliter eum aſſignauit ⁊ inſtituit mittendo in mundū. vt daret vitam eternā mundo Joan. x. Ego veni vt vitam habeant: ⁊ abūdantiꝰ habeant.

Qui mādicat ⁊c.

PRimus ar. An euchariſtia ſit ſepe ſumēda: Q, ſic. q2 eiꝰ ſūptio ē fructuoſiſſima Cōtra. Eccl'ia ſolum ſemel in anno euchariſtiā ſumere p̄cipit. Rn̄det tho. in. iiij. di. xij. Notādo ꝙ in h̄ ſacro req̄ritur ex ꝑte recipient3 deſideriū ꝯiūctionis ad chr̄m qḋ facit amor ⁊ reuerētia ſacri q̄ ad donū timoris ꝑtinet. Primū icitat ad frequētationē q̄tidianā huiꝰ ſacri. ſ3 ſcḋm retrahit. Vn̄ ſi q̄s experimentalr cognoſceret: ex q̄tidiana ſūptione feruorē charitatꝫ augeri ⁊ reuerētiā n̄ minui. deberet q̄tidie cōicare. Si āt ſentiret ꝑ q̄tidianā frequētatiōnē reuerētiā minui ⁊ feruorē n̄ mltū augeri tal' deberet interdū abſtinere. vt cū maiori deuotiōe ⁊ reuerētia poſtmodū accederet Vn̄ q̄ſtum ad h̄ relinquendꝰ ē ſuo iudicio Et hoc ē qḋ d̄r aug. Dic q̄ſpiā n̄ eē q̄tidie accipie

dā euchariſtiā. ali⁹ affirmat q̄tidie ſumendam. Faciat vnuſquiſq; illud q[illegible] ſm fidez ſuam credit pie eſſe faciēdū. [illegible] pbat exēplis zachei ⁊ centurionis: quo₄ vn⁹ recepit dn̄m gaudēs. Ali⁹ dicit. Nō ſum dignus vt intres ſub tectū meū. ⁊ vterq; miſcdiā₃ ꝯſecut⁹ eſt. Hec ex Tho. ⁊ Aug. ¶ Pro fūdamēto ſeu pambulo. Videm⁹ q̄ in reb₉ ſenſibilib₉ oīa ꝯtinue variant̄. Ouid. xv. metam̄. Nec ſpēs ſua cuiq; manet rerūq; nouatrix. Ex alijs alias repat natura figuras. Nil eūdem ꝯſtare diu ſub imāgie cadere crediderī. Vn̄ ⁊ vita nr̄a q̄tidie labit̄ ⁊ minuit̄. Sen̄. ad Lu. Quotidie morimur: q̄tidie demit̄ aliq̄ ps vite nr̄e. Vn̄ et aliq̄d depdit̄ ꝯtinue de ſubſtātia viuentis. qd̄ oportet repari p ſumptionem cibi. Sic ⁊ in vita ſpūali aliq̄d ꝯtinue depdit̄. et q̄ntum eſt ex nobis q̄tidie labimur: ido oportet reſtaurationē fieri p ſpūalē nutritionē ad quā ordinat̄ euchariſtia. Jdō q̄rit̄ An euchariſtia ⁊c̄. Dic rn̄. vt ſ. Poſt reſponſionē aūt dicas q̄ de cōione p varietate tempo₄ varia facta ſunt inſtituta. Jn ecclia ſiq̄dem pmitiua dū chr̄i ſanguis recens feruebat in cordib₉ credentiu₃ / cōicabant oēs q̄tidie: vt patet Act. ij. Et d̄ cō ſe. diſt. ij. c. Peracta. Lapſu p̄o tpis communionis vſus deduct⁹ ē ad dies dn̄icos. Et de h̄ dt Aug. de ꝯſe. di. ij. c. Quotidie Quotidie euchariſtie cōmunionez accipe nec laudo nec vitupo: oib₉ tn̄ dieb₉ dominicis cōicandū hortor. Succedēte p̄o tpe ſtatutū fuit vt ter in anno hoīes cōicarēt. vi₃ in paſca: natali dn̄i: ⁊ pentec̄. vt patet de ꝯſe. di. ij. c. Etſi nō freq̄nti⁹. et c. Seculares. Tpe p̄o in q̄ charitas refriguit obligauit ecclia laicos ad cōmunionē ſemel i anno tm̄. Sicut patet extra de pen̄. ⁊ re. c. Ois O miſera hui⁹ etatꝫ ꝯditio in q̄ etiā plurimi vix ſemel in anno ad cōmunionez ſe ppant. O indurati ⁊c̄. O excecati Non mi₄ ſi mortē anie incurritꝫ qn̄ ad cibū vite recurrere negligitꝫ. Nā pp̄ter pnitatez nature ad malū fit ꝯtinua depditio ſpūalium. Jdō nobis dat⁹ ē cib₉ iſte corpis chr̄i q̄ eos a q̄b₉ ſumit̄ digne facit imortales.

¶ Figura Gen̄. ij. legit̄ d̄ ligno vite q̄ poterat reddere hoīes imortales. i. potētes nō mori. Spūalr̄ Cib₉ iſte pualet q2 reddit immortales. i. non potētes mori. quia hominē in ſe cōuertit. Aug⁹. li. ꝯfeſ. in pſona chr̄i. Non tu me mutabis in te ſicut cibum carnis tue: ſed tu mutaberꝫ in me.

Secundus art̄. Jn pced̄. ⁊c̄. Nūc de quattuor medijs. ſ. de q̄nto: ſexto: ſeptimo: ⁊ octauo. Quo₄

¶ Primus eſt mentis illuminatio

¶ Secundus eſt gratia₄ augmētatio.

¶ Tertius eſt ſatiſfactio.

¶ Quartus eſt ab hoſte defenſio.

Primus eſt mentꝫ illuminatio. Per deuotam em̄ cōionem ⁊ miſſe auditionez in q̄ chr̄s ſpūalr̄ manducat̄: mentales oculi illuminant̄ ad diuinā bonitatē pampli⁹ cōtemplādā. Jn cui⁹ figura Tob. xj. Tobias ex felle piſcis illūinabat̄. Fel piſcis eſt paſſiōis chr̄i amaritudo in hoc ſacro repſentata. ¶ Secūdus eſt gra₄ augmentatio ⁊ p̄tutū atq; merito₄. Vn̄ Jnnoc̄. de offi. miſſe. iij. pte. c. vl. ait. Per hui⁹ ſacramenti p̄tutem vniuerſe p̄tutes augentur: et oīm gra₄ exuberant chariſmata. Per hoc enim q̄ corpus chriſti ſumimus ⁊ ſibi icorporamur: participes efficimur oīm bono₄ q̄ chr̄s in illo corpe opat⁹ eſt: ieiunando: vigilando: diſcurrendo: p̄dicando ⁊ orando: ⁊ ſic de alijs. ⁊ meriti paſſionis ſue. Jtem in hoc ſacramēto accipio participationē oīm merito₄ toti⁹ ecclie et oīm ſancto₄. Vn̄ dt Alber. magn⁹. Per verū chriſti corpus omnes nos omnib₉ chriſti gratijs ⁊ oīm fideliū cōicamus: puta oīm patriarcha₄: pphera₄: aplo₄: marty₄: cōfeſſo₄: virginum ⁊ angelo₄: atq; electorū omniū. que omnia a chriſto in corp⁹ myſticū fluxerunt. Unde pōt dicere pius ieſus cuilibet digne cōmunicāti illud quod dixit Jacob ad Laban Gen̄. xxx. Modicū habuiſti anteq; venirē ad te: et nunc diues effect⁹ es. Bn̄dixit tibi dn̄s ad introitum meū. Uere benedicit̄ homo ad introitum chr̄i. Quod em̄ de⁹ eſt ex natura hoc fit hō p grām digne cōicando. Cum ḡ deus habeat ſapientiam infinitā: potentiā: et bonitatē. ex eius potentia homī in hoc ſacramento cōmunicata efficit̄ homo potentior ad p̄tuoſe opandu₃: ex ſapiētia ſapientior ad electionem boni ⁊ fugam mali: ex eius bonitate magis pius ⁊ charitatiuus atq; pacificus. ¶ Tertius eſt ſatiſfactio. Et hoc ſibi conuenit duplici ratōe.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Si em̄ conſideret̄ vt ſacramētū: vt ſic habet vnire chriſto que vnio fit ꝑ charitatē q̄ opit multitudinē peccatoꝝ: ⁊ ex cuiꝰ feruore cōſequit̄ aliq̄s remiſſionē non ſolum culpe ſed etiā pene: nō q̄dē totiꝰ ſemper: ſed iuxta modū deuotiōis ſuſcipientꝭ. Si aūt ꝯſideret̄ vt ſacrificiū/habet vim ſatiſfactiuā pro his pro q̄bus offert̄ tā viuis q̄ defunctꝭ. vbi etiam magꝭ attēdit̄ deuotio offerētꝭ q̄ quantitas oblatiōis: vt patet Lu. xxj. de vidua que miſit duo minuta. de q̄ dt̄ dn̄s q̄ plus oībꝫ miſit: pōderato vicꝫ ſuo affectu. Quāuis ḡ hec oblatio ex ſui q̄ntitate ſufficiat ad ſatiſfaciēdū ꝓ oī pena: non tñ ꝑ eā fit ſꝑ ſatiſfactio ꝓ oī pena: lꝫ nihil maiꝰ offerri poſſit. Vñ Alexāder papa de conſe. di. ij. c. Nihil. Nihil in ſacrificijs maiꝰ eſſe poteſt q̄ corpus ⁊ ſanguis chr̄i: nec vlla oblatio hac potior ē. ſꝫ oēs p̄cellit: que pura ꝯſcientia eſt dn̄o offerenda. ¶Quartꝰ eſt defenſio. ſ. ab hoſte Defendit em̄ a mūdo inq̄ntū roborat animū in chriſti amore/retrahendo ab amore mūdi. Ps̄. Si ambulauero i medio vmbre mortꝭ. ſ. in hoc mūdo: nō timebo mala: q̄m tu mecū es. ſ. ꝑ hoc ſacramentū. Defendit etiam a carne eiꝰ fomitē mitigando ſicut aqua refrigerat ignem. Hinc Ps̄. in ꝑſona deuote cōmunicātꝭ/ait. Suꝑ aquā refectiōis educauit me: animā meā cōuertit. ſ. ad ſpūalia que inclinata fuit ad carnalia. In cuiꝰ figura cū manna deſcēdebat ⁊ ros. Defendit inſuꝑ a demone inq̄ntū eſt ſignū paſſiōis chr̄i: ꝑ quā victi ſunt demones. Ps̄. Paraſti in cōſpectu meo mēſā: aduerſus eos qui tribulāt me. Et Chryſoſt. ſuꝑ Joannē. Vt leones flāmā ſpirantes de menſa dn̄i recedimꝰ: terribiles demonibꝫ facti. ¶Exemplū q̄d oſtendit hoc ſacramētū terribile eſſe demonibꝫ. In epiſcopatu Brixienſi erat q̄dā q̄ p̄tendebat ſanctitatem tantā in abſtinentia q̄ videbat̄ alter Joānes baptiſta. Oēs q̄ſi de tota ꝓuincia ad eum currebāt credētes eum eſſe ſanctū: ⁊ tñ erat hereticus ⁊ ꝑuerſus. mortuꝰ eſt ⁊ honorifice ſepultus. Poſt tēpus aliquod inq̄ſitor heretice prauitatꝭ diligenter inq̄rens: inuenit ꝑ fideles teſtes q̄ fuerat hereticꝰ. Sententiauit ḡ de conſilio ep̄i Brixienſ ⁊ alioꝝ prudentū q̄ oſſa eius comburerent̄. Aſtante igit̄ populo proiecta ſunt oſſa in ignem: et ſtatim demones oſſa leuauerunt de igne: ⁊ tenebāt ea ſuſpenſa in aere: nec tamen videbantur demones. Populares ergo ceperūt clamare. Moriat̄ ep̄s cum iſtis fratribꝫ qui voluerūt cōburere ſanctū dei ex inuidia. Ecce quō deus non vult. Tunc epiſcopus timuit. Fratres aūt ꝯfortauerūt eū dicētes Nos h̄ ſumus ꝓ fide: Preparetis vos ad miſſam: quia oſtendet deus miraculū ne fides ꝑiclitet̄. Epiſcopꝰ ergo dixit miſſam Salue ſancta parens ⁊c̄. Quādo aūt eleuauit corpus chr̄i: tunc demones clamauerunt dicētes in aere. O guido de lachanos defendimus te quantū potuimꝰ: ſed mō nō plus poſſumus: quia adeſt maior nobis. ſ. chr̄s. Et ſtatim ceciderūt oſſa in ignem ⁊ combuſta ſunt. et glorificata ē fides ꝓpter corpus chriſti. Patꝫ itaq̄ q̄ terribile ſit demonibꝫ corpus chriſti. Ex oībus aūt p̄dictis patet q̄ deuote ſit ſumēdū tanq̄ fructuoſiſſima aīe refectio. Ideo Aug. ſuꝑ Joan. Securꝰ accede/panis eſt non venenum.

¶Tertiꝰ articulus. Aud. ⁊c̄. Penſate ergo q̄ntam deuotionē ad hoc ſacramentū habere debemꝰ: per quod ſic nobilitat̄: ditatur: ⁊ defendit̄ aīa. Nam vt dicunt iura Aīa ē corpi p̄ponenda. xxxviij diſt. Sedulo. et. xij. q. j. Precipimus. ⁊ C. de ſacroſanc. eccle. l. Sancimꝰ. Propone parabolā de tunica regis: de qua in p̄cedenti ſermone. Et adde q̄ ꝓpter eius viſitationem adquirit̄ gratia regis et diuitie multe. Danturq̄ arma bellica: quibꝫ ſiq̄s voluerit vti: omnes aduerſarios eiicet. Nonne ad tunicā illam diligētiſſime cōfugeretꝭ? Si itaq̄ ꝓ bono tēporali ⁊ corporali vita ſeruanda ibi curreretis libenter: quāto magis ad chr̄i corpus pro ſaluāda anima. Nam ſcribit̄ Deut. iiij. Animā tuam ſollicite ſerua.

¶De euchariſtia ¶Sermo xj.

Qui mādūcat ⁊c̄. Hoc facite in meā cōmemorationem. Lu. xxij. et. j. Cor. xj. In triplicem vicꝫ cōmemoratione

¶ Primo in cõmemoratione ſue ꝑcelſe do-minatiõis. Unde añ inſtitutionẽ huiꝰ ſa-cramenti: vt habet Joan. xiij. [illegible]. Uos vocatis me magiſter ⁊ domin[illegible] ⁊c̃.

¶ Secundo in cõmemoratione ſue ſince-re dilectionis. Unde ibidem. Cum dile-xiſſet ſuos qui erant in mundo ⁊c̃.

¶ Tertio in cõmemorationem ſue amare paſſionis. j. Cor. xj. Quotieſcũq; man-ducabitis panem hunc ⁊ calicem biberis mortem dñi ⁊c̃

Salutatio.

¶ Qui manducat ⁊c̃.

PRimus articulus. An euchariſtie ef-fectus ſit adeptio glie: Q, nõ. quia cõpetit viatoribꝫ ¶ Contra. Joan. vj. Si qs mãducauerit ex hoc pane/viuet in eter-nũ. ¶ Rndet Tho. in. iij. par. q. lxxix. In hoc ſacramẽto poteſt cõſiderari et id ex q̊ effectum habet. ſ. ipſe chriſtus cõtentus: et paſſio eius repſentata. Et id per quod habet effectum. ſ. vſus ſacramenti. Et qn-tum ad vtrũq; competit ei ꝙ cauſet ade-ptionem glorie vite eterne. Nam ipe dñs per paſſionem ſuã aperuit nobis ianuam vite eterne. ſm illud Heb. ix. Noui teſta-menti mediator eſt vt morte intercedente in re. e. ꝑua. que erant ſub priori teſtamen-to repromiſ. acci. qui vocati ſunt eterne he-reditatis. Simil'r etiã refectio ſpiritualis cibi et vnitas ſigta per ſpecies panis ⁊ vi-ni habent quidem in pſenti: ſed impfecte: pfecte aũt in ſtatu glorie. Uñ ſup illõ Jo-an. vj. Caro mea vere eſt cibꝰ. dicit Aug. Cum cibo ⁊ potu id appetant homies vt non eſuriant neq; ſitiãt. Hoc nõ ꝟe pſtat niſi iſte cibꝰ qui eos a quibus ſumit: im-mortales ⁊ incorruptibiles facit ⁊c̃. Licz aũt non ſtatim introducat in gliaz: dat tñ virtutem puenien di. Hec Thom. ¶ Pro fundamento. Multũ eſt deſiderãda vita glorie que eſt eterna. preſens ꝟo vita cito morte claudet. Nam ſicut dicit Galte. in alexan. Ultimus ad mortẽ poſt omnia fa-ta recurſus. Sed notãda eſt Tullij auto-ritas li. de ſenectute di. Non eſt lugenda mors quam immortalis ſequit. Ad illam igit vitaz imortalẽ totis ꝑcordijs aſpira-re debemus: quam tamẽ habere nõ poſſu-mus niſi a chriſto qui eſt vita noſtra. Jdõ querit An eterne vite adeptio ſit euchari-ſtie effectus: Dic tñ. vt ſ. Ex qua conclu-de qꝫ ſit deſiderabilis iſte cibus qui vitam eternam preſtat. Augꝰ. ſup Joan. Uiui-mus nos ꝓpter ipm manducantes eum. i. eum accipientes ⁊ in ipſo habentes vitam eternã quam nõ habemꝰ ex nobis. O mi-ſeri peccatores/mẽbra diaboli: qui tanto fructu priuati eſtis: Cogitate rogo quem fructũ de peccatꝫ veſtris reportabitꝫ. Cer-te mortẽ eternam. Roma. vj. Stipendia peccati mors. Audite lubrici: periuri ⁊c̃. Redite ad cor: purgate conſcientiã: vt di-gni efficiami hunc cibum manducare qui eſt neceſſarius in via noſtre pegrinatiõis vt puenire poſſimꝰ ad gliam ſalutis eter-ne. ¶ Figura. iij. Reg. xix. Helie dormi-enti ſub iunipero datus eſt ab angelo ſuc-cinericius panis ⁊c̃. Et ambulauit in for-titudine cibi illius vſq; ad montez dei. Et hoc factum eſt dum fugeret nuncios ieza-bel. Spũaliter Juſto fugienti mortẽ cul-pe ꝓpinatur panis celeſtis. ſ. corpꝰ domini In cuius fortitudie ptingit vſq; ad mon-tem vite eterne. Joan. vj. Hic eſt panis de celo deſcendens vt ſiquis ex ipſo man-ducauerit nõ moriat.

SEcũdus articulus. In ꝑcedenti ⁊c̃. Nunc de q̃ttuor vltimis. ſ. de nono: decimo: vndecimo: ⁊ duodecimo.

¶ Primus eſt releuatio

¶ Secundus eſt perſeueratio.

¶ Tertius eſt preguſtatio.

¶ Quartus eſt glie adeptio.

¶ Primus igitur eſt releuatio. Si em̃ poſt cõione ruat in pctm̃ fragilitate aut tenta-tione/faciliꝰ ſurgere pot qꝫ ſi nõ cõicaſſet. Ratio. Per hoc em̃ ſacrm̃ fortificat aĩa. Faciliꝰ aũt eſt forti ſurgere qꝫ debili. Sz quidam puſillanimes inani timore deluſi abſtinent ab hoc ſacramẽto: dicẽtes recidi-uationem pꝰ cõionem eſſe grauiorẽ. iuxta illud Joã. v. Uade ⁊ iã amplius noli pec-care: ne deterius tibi cõtingat. Non intel-ligẽtes ꝙ dñs non dixit: amplius nõ pec-ces. ſed: noli peccare. i. habeas ꝓpoſitũ nõ peccandi. Tales itaq; pro eodem habẽt cadere ⁊ nõ reſurgere ſicut cadere ⁊ reſur-gere: cũ tñ pmũ diabolicũ ſit: ſcdm hũanũ Primi g̃ volunt eſſe demones: ſecũdi ho-mines. quia humanũ eſt peccare: ſed dia-bolicũ eſt pſeuerare. ¶ Secũdus eſt pſeue-ratio. ſ. in via dei. Omnes quidem virtu-

¶ De ſacramēto eucbariſtie

tes ſine pſeuerantia pugnare poſſunt ꝯvi/
cia/ſed vincere nunq̧. Sola em̄ pſeueran
tia vincit ⁊ coronat. Mat. x. Qui pſeuera
uerit vſq̧ in finē hic ſaluus erit. Et q: ſa/
cra cōmunio hominē roborat: iō pſeuera
re facit. Vñ de helia dicit. iij. Reg. xix. ꝙ
ambulauit in fortitudie cibi illius vſq̧ ad
montē dei oreb. Oreb em̄ interpretat ſoli
tudo. Et p hoc ſignificat ꝙ homo per vir/
tutem huiꝰ ſacramenti ambulat in via dei
quouſq̧ anima ſoluta a corpe quaſi ſola re
maneat dum corpus terre tradit ⁊ anima
ſurſum eleuat. ¶ Tertiꝰ eſt ſumme diui/
nitatis pregustatio. Vñ Inno. Sapiētia
dei que ſe per viſibilia manifeſtat volens
euidenter oſtendere. ꝙ ipa eſt cibꝫ anima
rū carnem aſſumptā ꝓpoſuit in edulīū. vt
per cibum humanitatꝭ inuitaret ad guſtū
diuinitatis. Ibi quippe guſtari poteſt di/
uina bonitas ⁊ largitas in reficiendo: et
diuina ſapientia in viuificando. Nam vn/
de mors oriebat. ſ. ex guſtu/ inde vita re/
ſurrexit. Dictū em̄ fuerat ade. Geñ. ij. In
q̄cunq̧ die comederis morte morierꝭ. De
hoc aūt dr̄. Qui manducat hunc panē vi/
uet in eternū. Ibi etiā habet deguſtari di/
uine dulcedis imenſitas ꝓpter experiētiā
tanti amoris. Quid em̄ dulcius q̄ꝫ ſentire
ſe ſic amari a ſūmo dño. Sap. xij. O q̄ꝫ ſua
uis eſt dñe ſpūs tuus in nobis. ¶ Quartꝰ
eſt glorie adeptio. ſ. per chr̄m ibi contentū
⁊ per paſſionem eiꝰ ibi repreſentatā. vt di/
ctum eſt in p̄mo art. Ipe em̄ chr̄s eſt vita
nr̄a Col. iij. Cum aūt chriſtus apparuerit
vita veſtra: tunc ⁊ vos apparebitꝭ cū ipſo i
gloria. Apparet itaq̧ i hoc ſacramēto ma
ximū dei donū Nam etſi bti in patria chri
ſto fruant letius q̄ꝫ nos: nos tñ in eucha/
riſtia ipm̄ ſumimus fructuoſius. Per hoc
em̄ proficere poſſumus non ſolū in accidē
tali p̄mio: ſed etiā i eſſentiali: beati ṽo nō.
Beati q̄dem chr̄m habent ſecurius: ſed
nos mirabilius. Unde patet quāta ſit ad
hoc ſacramentū habenda reuerētia. Sed
heu q̄ꝫ multi irreuerēter accedunt tā ſacer
dotes q̄ꝫ laici: cum tñ frequenter legamꝰ
etiam bruta animalia ad ipm̄ reuerentiaꝫ
exhibuiſſe. vt pꝫ per multa exempla in ſu
perioribꝫ ſmonibꝫ poſita. ¶ Exemplū p̄/
terea aliud legimus celeberrimū qđ conti
git dum ſanctus Antonius de Padua ari
mini predicabat. Ibi nanq̧ heretiꝰ ade/
rat male ſentiens de corpore chriſti. In cu
ius contēptū hoſtias nō cōſecratas ſepi
us aſino ſuo p̄bebat in cibum. Cum ṽo h
innotuiſſet antonio defenſori fidei acerri/
mo eū dure redarguit/veritatēq̧ ſacramē
ti ſibi fideliter pſuaſit. Cum ṽo pertinax
ille aſſereret aſinū ſuū i p̄ſepe tali cibo de/
paſtū conuenit cū eo antonius vt de h ex/
perientia fieret: ſic vicꝫ ꝙ per tres dies aſi
nus ſine cibo maneret: ⁊ die tertia antoni/
us miſſa celebrata reſeruato ſacramento.
illud int̄ hoſtias nō ꝯſecratas reponeret:
atq̧ iſto mō aſinus famelicus incitaret ad
pabulum. Qđ cū factum fuiſſet corā mul
titudine maxia anial illud appropinquās
ſporte in q̄ corpus chriſti erat relīquerent re/
conditū: ex miraculo dei recognouit dñm
ſuum ac caput ⁊ pedes inclinans ipm̄ hu
militer adorauit: nec ei cura fuit de cibo q̄
indigebat. Cūq̧ verberibꝫ ab illo heretico
angeret: traheret: ⁊ volueret: ſemp facie/
bat vt pus. Ob qđ hereticus ille ⁊ alij q̄ꝫ
plurimi oī errore depoſito ad verā fidē re
dierunt. Antonius aūt deo gratias refe/
rens: ſacramentū honorifice in loco debi/
to repoſuit. Heu heu aſinus recognouit
dñm ſuū: ⁊ multi pctōres contēnunt. de q̄
bus dicere pōt dñs illud Joā. xvj. Nō no
uerunt patrē neq̧ me ⁊c̄.

¶ Tertius ar. Aud. ⁊c̄. Forte igitur dice
tis ꝙ per hoc ſacramentū iā habetis
ius hereditatis celeſtis: ⁊ ſic non timetis
amittere. Audite itaq̧ qđ iura dicūt. Iu
ri ſuo renunciare p̄ſumit q̄ iuri ſuo contra/
rium facit. ff. de minoribꝫ. l. Si filiꝰ. ⁊ ex/
tra de appellationibꝫ. Si ſolicitudinē. Po
ne exemplū de herede q̄ contradicēti ad/
uerſario chirographū tradit in q̄ confitet
hereditatē vēdidiſſe illi aduerſario ⁊ p̄ciū
recepiſſe. Nonne talis p̄ſumit renunciaſſe
iuri ſuo. Expone ⁊ applica notando ꝙ pec
cator in ꝓpria conſciencia gerit litterā con
tra ſe per quā velit nolit teſtificabit amiſ/
ſiſſe celeſtē hereditatē ⁊ reum eſſe mortis
eterne. Rom. ij. Teſtimoniū illis redden/
te conſcientia ipſoꝝ ⁊ intra ſe cogitationū
accuſantiū aut etiam defendentiū in die cū
iudicabit deꝰ occulta hoim̄.

¶ Dñica. j. poſt trinitatꝭ. Sermo. j.